

SENTERPARTIETS VEDTEKTSUTVALG 2016

Oppdatert versjon 24.10.16

1. Utvalgets mandat og sammensetning
2. Om utvalgets arbeid
3. Senterungdommen og Senterkvinnenes representasjon i partiets organer – og partiets representasjon i Senterungdommens og Senterkvinnenes organer
4. Innføring av eventuell minstetid for medlemskap før valgbarhet til tillitsverv og stemmerett i partiet
5. Krav til listeforslag
6. Andre tema
 - Uravstemning
 - Æresmedlemskap
 - Kjønnsbalanse i lokallagenes og fylkeslagenes delegasjoner
 - Beregningsgrunnlag for antall utsendinger fra lokallagene
 - Fylkesvaraordfører fast utsending på landsmøtet
 - Fjerne krav om skriftlig valg
7. Innspill på tema/paragrafer som bør ses nærmere på
8. Utvalgets forslag til vedtektsendringer
9. Vedlegg
 - Ungdom og kvinner; regelverk i øvrige partier
 - Kjønnsbalanse på landsmøte og fylkesårsmøter
 - Andre partiers «karantenebestemmelser»
 - Øvrige partiers bestemmelser om uravstemning
 - Vedtekter for Hedersmerke og Såmann-statuet
 - Innspill til vedtektsendringer om kjønnsbalanse i delegasjoner
 - Retningslinjer for Kommuneråd, Kommunalpolitisk Forum og Fylkesråd

1. Utvalgets mandat og sammensetning

Utvalget ble oppnevnt av sentralstyret 16. desember 2015.

Mandat

1. Utvalget skal innledningsvis informere lokallag og fylkeslag om sitt mandat og invitere de til å komme med innspill/forslag som utvalget bør se nærmere på.
2. Utvalget skal foreta en helhetlig vurdering av Senterkvinnenes og Senterungdommens representasjon i partiets organer, basert på et tilbakeblikk når det gjelder grunnlaget for at organisasjonene ble etablert i hhv 1962 og 1949, tidligere vedtektsendringer som angår de to organisasjonenes representasjon i partiets organer, og en statusgjennomgang av de to organisasjonenes virksomhet i 2014/2015. Utvalget skal også vurdere partiets representasjon i Senterkvinnenes og Senterungdommens organer.
3. Utvalget skal foreta en ny vurdering av hvorvidt det er hensiktsmessig å innføre karantenetid for nye medlemmer.
4. Utvalget skal vurdere hvorvidt det er hensiktsmessig å videreføre gjeldende krav om at begge kjønn skal være likt representert på de fire første plassene på valglistene.
5. Utvalget står for øvrig fritt til å fremme de forslag til vedtektsendringer som de mener er nødvendig for å gi et bedre vedtektsmessig grunnlag for partiets arbeid.
6. Utvalget skal slutføre sitt arbeid innen 1. september 2016.

Sammensetning

Per Jordal, leder

Aud Hove

Jan Thorsen

Magnus Weggesrud, Senterungdommen

Åse B. Lilleåsen, Senterkvinnene

Sekretær: Oddvar Igland

2. Om utvalgets arbeid

I henhold til punkt 1 i mandatet sendte utvalget en henvendelse til alle lokallag og fylkeslag der en informerte om utvalgets mandat og inviterte til å komme med innspill/forslag som utvalget bør se nærmere på. Syv lokallag og tre fylkeslag responderte. I tillegg til å i gi uttrykk for sine synspunkter på de temaene som sentralstyret hadde løftet fram i utvalgets mandat, kom det også innspill på andre tema. Alle innspillene er vurdert av utvalget, og flere av innspillene er tatt med i innstillingen, enten som konkrete forslag til endringer eller som tema utvalget anbefaler sentralstyret å vurdere nærmere.

Utvalget har først og fremst konsentrert seg om de temaene som sentralstyret pekte på, jfr. punkt 2, 3 og 4 i mandatet.

Med henvisning til punkt 5 har utvalget spesielt vurdert hvorvidt innføring av regler for uravstemning kan styrke partiets arbeid. De fleste andre partier har bestemmelser om uravstemning, men utvalget er ikke kjent med hvorvidt de har benyttet seg av denne muligheten. Utvalget har kommet fram til at en vil foreslå å ta inne en ny paragraf i partiets vedtekter om uravstemning. Det vises i denne sammenheng til kapittel 6.1. i utvalgets innstilling.

Utvalget har også i medhold av punkt 5 i mandatet foreslått en del mindre justeringer av vedtektene, basert på innspill fra lokallag og fylkeslag og fra utvalgets medlemmer.

Utvalget har avholdt ett fysisk møte og fire telefonmøter.

3. Senterungdommen og Senterkvinnenes representasjon i partiets organer – og partiets representasjon i Senterungdommens og Senterkvinnenes organer

Det vises til punkt 2 i utvalgets mandat:

Utvalget skal foreta en helhetlig vurdering av Senterkvinnenes og Senterungdommens representasjon i partiets organer, basert på et tilbakeblikk når det gjelder grunnlaget for at organisasjonene ble etablert i hhv 1962 og 1949, tidligere vedtektsendringer som angår de to organisasjonenes representasjon i partiets organer, og en statusgjennomgang av de to organisasjonenes virksomhet i 2014/2015. Utvalget skal også vurdere partiets representasjon i Senterkvinnenes og Senterungdommens organer.

3.1. Senterungdommen og Senterkvinnene – et lite tilbakeblikk

Begge organisasjoner ble etablert med siktemål å styrke rekruttering av kvinner og ungdom til partiet.

Mens Senterungdommen i 1949 ble etablert som en selvstendig medlemsorganisasjon, ble Senterkvinnene i 1962 etablert på grunnlag av partiets kvinnelige medlemmer. I sine gjeldende vedtekter fastslår Senterkvinnene at «*Alle kvinnelige medlemmer i Senterpartiet og Senterungdommen er medlem og har fulle rettigheter i Senterkvinnene.*»

Senterungdommen

Medlemstallet i Senterungdommen har variert og var på det meste opp i 6000 medlemmer. De siste årene har medlemstallet lagt på mellom 1000 og 1500, men i 2015 nådde de målet om minst 2000 medlemmer. Senterungdommen har stort sett hatt fylkeslag i alle fylker fra 70-tallet og framover, dog med stor variasjon i aktivitetsnivået. Aktiviteten på kommunenivå har også variert mye opp gjennom tidene. På starten av 70-tallet hadde de ifølge årsmeldingen 165 lokallag, i 2000 var dette redusert til 42. Senere har det økt noe og i 2015 hadde Senterungdommen cirka 60 lokallag. Ved årsskiftet 2015/2016 hadde Senterungdommen fylkeslag i 18 av 19 fylker.

Senterkvinnene

Av årsmeldingen for perioden 1969-1971 framgår det at Senterkvinnene hadde 230 lokallag eller kontaktutvalg. Etter hvert dabbet aktiviteten på kommunenivå og hovedfokuset ble lagt på å opprettholde og styrke Senterkvinnenes virksomhet på fylkesnivå. Et organisasjonsutvalg i partiet tok i 1984 til orde for å vurdere om Senterkvinnene skulle opprettholdes som egen organisasjon, men trakk til slutt følgende konklusjon: «*De reaksjoner som framkom under kommentarrunden til utvalgets første utkast til innstilling viser at det foreløpig ikke er aktuelt å endre dagens ordning med en egen organisasjon for Senterkvinnene.*» I 1990 foreslår et nytt organisasjonsutvalg å

omorganisere Senterkvinnene til et kvinnepolitisk utvalg både på lands- og fylkesplan, og viser samtidig til at det ikke lenger finnes lokallag i Senterkvinnene.

Utover 90-tallet blir noen fylkeslag erstattet med kvinnepolitiske utvalg oppnevnt på partiets fylkesårsmøte, mens andre fylkeslag blir lagt ned. Som følge av dette foretok Senterkvinnene endringer i sine vedtekter som innebar at en sidestilte kvinnutvalg og ordinær organisasjon på fylkesnivå. På den måten sikret en fortsatt SK-representasjon fra alle fylker på partiets fylkesårsmøte og landsmøte, inntil partiets vedtekter ble endret i 2011, jfr. kapittel 3.2. Ved årsskiftet 2015/16 hadde Senterkvinnene ordinær organisasjon i 11 fylker. I tre av de øvrige fylkene er det kvinnepolitiske utvalg valgt på partiets fylkesårsmøte.

3.2. Oversikt over de to organisasjonenes representasjon i partiets organer – og partiets representasjon i Senterungdommens og Senterkvinnenes organer.

På sentralt nivå:

	Sentralstyre	Landsstyre	Landsmøte	Programkomité	Valgkomité
SU	1	4	*9	1	1
SK	1	4	*7	1	

*I tillegg møter organisasjonenes fylkesledere som delegater på partiets landsmøte.

Partiet har én representant i sentralstyret til hhv. Senterungdommen og Senterkvinnene. Velges av landsmøtet blant sentralstyrets medlemmer.

På fylkesnivå:

	Fylkesstyre	Fylkesårsmøte	Nominasjonsmøte
SU	1	6	3
SK	1	6	3

Partiet har én representant i fylkesstyret til hhv. Senterungdommen og Senterkvinnene. Velges av fylkesårsmøtet blant fylkesstyrets medlemmer.

På kommunenivå:

Det er bare Senterungdommen som har lokallag på kommunenivå. Leder i Senterungdommens lokallag er medlem av partilagetets styre, og partiet skal på sitt årsmøte velge en representant til styret i Senterungdommen. I disse kommunene utpeker Senterungdommen også en representant til nominasjonskomiteen som hvert fjerde år utarbeider forslag til kommunevalgliste.

3.3. Tidligere vedtektsendringer som angår Senterungdommen og Senterkvinnenes representasjon i partiets organer, og partiets representasjon i Senterungdommens og Senterkvinnenes organer.

Gjennomgangen av partiets vedtekter og landsmøteprotokoller viser at Senterungdommen og Senterkvinnene stort sett har hatt den samme representasjonen i partiets formelle organer, dog med noen vesentlige forskjeller, som det gjøres rede for nedenfor.

Landsmøte

I 1973 ble det foretatt en endring som følge av at Senterungdommens Landsforbund og Senterpartiets Studentforbund ble slått sammen. Det innbar at de fem utsendingene som studentforbundet hadde hatt på landsmøtet, ble «overtatt» av Senterungdommen som følge av sammenslåingen.

I 1997 fremmet Senterkvinnene forslag om at de i tillegg til fylkeslederne skulle ha tre representanter på landsmøtet, med følgende begrunnelse:

«Senterkvinnene har et styre på 7 medlemmer. I landsstyret møter 3 representanter + leder som sitter i SPs sentralstyre. I likhet med Senterungdommen ønsker også Senterkvinnene at hele styret møter på Senterpartiets landsmøte.»

Forslaget ble vedtatt.

Temaet kom opp igjen på landsmøtet i 2011, etter at et flertall i lovutvalget (2010) hadde fremmet forslag om likebehandling av Senterungdommen og Senterkvinnene med følgende begrunnelse: *«Utvalgets flertall viser til at Senterkvinnene og Senterungdommen i gjeldende lover er sidestilt når det gjelder representasjon i fylkesårsmøte og landsstyremøte, men ikke i landsmøte. Vi foreslår derfor en endring som innebærer at Senterkvinnene, i likhet med Senterungdommen, får fem representanter i landsmøtet.»*

Forslaget ble nedstemt.

Etter at Senterkvinnene vedtok å sidestille kvinneutvalg og ordinære fylkeslag i egne vedtekter, fremmet de forslag om at dette også skulle nedfelles i partiets vedtekter gjennom følgende tillegg: *«Dersom det i fylket ikke er en egen organisasjon av Senterkvinnene, skal det oppnevnes et kvinnepolitisk utvalg. Dette utvalget er organisasjonsmessig likestilt med egen organisasjon.»* Forslaget ble nedstemt. Landsmøtet vedtok snarere å tydeliggjøre partiets vedtekter på dette området, ved å stille krav om at Senterungdommen og Senterkvinnene må ha selvstendige fylkesorganisasjoner med eget styre, for å bli representert i partiets formelle organer (fylkesstyre, fylkesårsmøte og landsmøte).

Landsstyre

Fram til 1967 hadde Senterkvinnene to representanter i landsstyret, mens Senterungdommen hadde tre. Fra 1968 hadde Senterkvinnene tre representanter i landsstyret, selv om vedtektsendringer ikke er omtalt i landsmøteprotokollen fra 1967.

Valgkomiteen

I 1979 avviste landsmøtet et forslag fra Senterungdommen om at Senterungdommen og Senterkvinnene skulle være representert i valgkomiteen, med følgende begrunnelse fra sekretariatet: *«Disse organisasjoner har sine egne valgte representanter i partiets landsmøte. I partiets landsmøte må de betraktes som representanter for selvstendige organisasjoner og kan*

ikke i så henseende sidestilles med partiets valgte utsendinger. Det er derfor naturlig at valgkomiteen sammensettes av representanter fra partiets organisasjoner.»

På sammen landsmøte ble det derimot, etter forslag fra Senterkvinnene, vedtatt å ta inn følgende punkt i vedtektene: *«De oppnevnte fylker innstiller 2 personer, en mann og en kvinne. Etter innstilling fra sentralstryet vedtar landsstyret den endelige sammensetningen.»*

I saksframstillingen til landsmøtet ble det vist til at valgkomiteene så langt i partiets historie hadde bestått av menn. Den endringen fikk som konsekvens at valgkomiteen deretter var sammensatt av tilnærmet like mange kvinner som menn, selv om det ikke ble uttrykkelig nedfelt i partiets lover før i 1989.

Senterungdommen gjorde et nytt forsøk i 1981 på å bli representert i valgkomiteen og fikk da gjennomslag for følgende tillegg: *«I tillegg oppnevner Senterungdommens Landsforbund ett medlem av valgkomiteen.»*

At Senterkvinnene, i motsetning til i 1979, ikke var tatt med i forslaget fra Senterungdommen skyldtes antakelig at Senterkvinnene hadde fått gjennomslag for sitt forslag om at fylkeslagene skulle nominere en av hvert kjønn.

På landsmøtet i 1989 fremmet Senterkvinnene et forslag om en overordnet kvoteringsparagraf med følgende ordlyd: *«Ved alle valg og nominasjoner skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent.»* Forslaget var omdiskutert, men ble vedtatt. Dette ble et gjennombrudd for likestillingen i partiet, både ved styrevalg og nominasjon til kommunevalg, fylkestingsvalg og stortingsvalg.

Det er grunn til å tro at Senterkvinnenes gjennomslag for vedtektsendringer som styrket likestillingen (landsmøte 1979 og 1989) er en viktig forklaring på at Senterkvinnene først i 2003 fremmet forslag om likebehandling med Senterungdommen når det gjaldt representasjon i partiets valgkomité. Forslaget ble nedstemt.

Senterkvinnene fremmet forslag om dette på nytt i 2011, men også da ble det nedstemt.

Partiets representasjon i Senterungdommens og Senterkvinnenes organer

I 1975 ble det vedtatt at det på partiets lokallagsårsmøte og fylkesårsmøte skulle velges en representant til styrene i Senterungdommen og Senterkvinnene på samme organisasjonsnivå. I 1977 ble det også vedtatt at partiets landsmøte skulle velge en representant til de to organisasjonenes sentralstyret.

3.4. Utvalgets vurderinger

Som det fremgår av gjennomgangen har Senterungdommen og Senterkvinnene en ulik historikk. Særlig ulik har måten å organisere arbeidet vært. Mens Senterungdommen har vært – og er – en landsdekkende medlemsorganisasjon, har Senterkvinnene vært organisert på ulike måter, men hele tiden tett forbundet med morpartiet, som en integrert del av dette. Fellestrekket for de to organisasjonene har vært at de har sin hovedoppgave i å engasjere og mobilisere hver sin gruppe – ungdom og kvinner – i arbeid for partiet. Utover dette fellestrekket – som selvsagt ikke er uvesentlig – er det ikke så mange historiske og organisatoriske likhetstrekk mellom de to organisasjonene, verken formelt eller reelt. Status for de to organisasjonene per i dag, underbygger heller ikke noe bilde av at dette er to direkte sammenliknbare organisasjoner. Forskjellene kan synes mer fremtredende enn likhetene, i alle fall dersom en ser bort i fra at begge er representert i partiets organer – og omvendt.

Ser vi på de andre partiene, er forskjellene mellom ungdoms- og kvinneorganisering enda tydeligere. Mens ungdomsarbeidet så godt som unntaksvis er organisert gjennom landsdekkende medlemsorganisasjoner – og har vært det i flere tiår – er dette ikke lenger tilfelle for kvinnearbeidet. Hverken Arbeiderpartiet eller Høyre har i dag egne kvinneorganisasjoner, noe de tradisjonelt har hatt. De fleste partier er i dag uten egne kvinneorganisasjoner, men har valgt å organisere kvinnearbeidet gjennom egne nettverk/forum. Kristelig Folkeparti er i prosess med sikte på å gå fra en egen kvinneorganisasjon til en nettverksmodell. Norges Venstrekvinnelag er en selvstendig medlemsorganisasjon med egen kontingent, og har utsendingsrett til partiets landsmøte basert på medlemstall. Utvalget ønsker å understreke at selv om utvalget finner at organiseringen av kvinnearbeidet i Senterpartiet i dag skiller seg fra de andre politiske partiene, betyr ikke dette at utvalget mener at kvinnearbeidet i Senterpartiet bør organiseres på en annen måte.

Utvalget er ikke kjent med at det på noe tidspunkt er gjort vedtak i Senterpartiet om hvilke prinsipper som skal legges til grunn for representasjon av Senterungdommen og Senterkvinnene i partiets organ. At de to organisasjonene skal likebehandles, enten generelt eller i forhold til representasjon i partiets organ, mangler således klare holdepunkter. Som gjennomgått ovenfor mangler det også holdepunkter for dette ut fra hvordan organisasjonene er bygd opp og fungerer. Som påvist gir heller ikke andre partiers praksis klare holdepunkter for likebehandling når det gjelder representasjon på landsmøtet. Et sentralt moment for utvalget er ellers sammenslåing av Senterungdommen og Senterpartiets Studentforbund som i 1973 resulterte i at Senterungdommen "overtok" de fem utsendingene på landsmøtet som Studentforbundet til da hadde hatt. Utvalget viser også til de gjennomgåtte vedtektsendringsforslag fra Senterkvinnene som i de fleste tilfeller har vært nedstemt. Et viktig unntak er forslaget som ble vedtatt i 1997 om øke Senterkvinnenes sentrale representasjon på partiets landsmøte fra 4 til 7, med begrunnelse om at hele sentralstyret i Senterkvinnene (i likhet med hele sentralstyret i Senterungdommen) skulle møte på landsmøtet. Utvalget finner det i denne sammenheng riktig å nevne at begrunnelsen for Senterungdommens styrkede representasjon på landsmøtet etter 1973 var sammenslåingen av Senterungdommen og Studentforbundet, ikke at hele sentralstyret i Senterungdommen skulle ha delegatstatus på partiets landsmøte.

At det mangler klare holdepunkter for likebehandling, er selvsagt ikke til hinder for at likebehandling skjer, heller ikke når det gjelder representasjon i partiets organer. Utvalget mener det er opplagt at både Senterungdommen og Senterkvinnene skal være representert i de organer i partiet som de i dag er representert i. Dette kan gjerne sees som utslag av et prinsipp om likebehandling. Det er imidlertid et annet spørsmål i hvilket omfang de to organisasjonene skal være representert i ulike organer, og om de skal være likt representert. Dette spørsmålet har en side mot representativitet og dermed størrelsen på organisasjonen. Utvalget mener ut fra det som er gjennomgått om organisasjonsmessig forhold, at det har gode grunner for seg at Senterungdommen har flere utsendinger på landsmøtet enn det Senterkvinnene har.

Slik utvalget ser det, balanserer dagens regler de ulike hensyn på en god måte. Utvalget ser derfor ikke grunn til å foreslå noen forandringer når det gjelder representasjon av Senterkvinnene på landsmøtet.

Ut fra den samme argumentsjon, og særlig i forhold til det som sagt om representativitet, finner heller ikke utvalget å anbefale at Senterkvinnene får et eget medlem i valgkomiteen som oppnevnes før landsmøtet. Det vises i denne sammenheng særlig til dagens ordning der de fylkene som står for tur til å ha medlem av valgkomiteen, foreslår to navn, ett av hvert kjønn, og at valgkomiteen deretter blir sammensatt i samsvar med partiets regler om kjønnsfordeling.

Et annet spørsmålet er det om morpartiet fortsatt bør være representert i Senterungdommens og Senterkvinnenes organer, slik det er vedtektsfestet ordning for nå. Etter dagens vedtekter skal partiet velge representanter til sentralstyre og fylkestyre i både Senterungdommen og Senterkvinnene, samt til lokallagsstyrene i Senterungdommen. Så langt utvalget er kjent med, har det ofte vist seg vanskelig å få disse ordningene til å fungere godt. Bakgrunnen kan være at de som tar på seg verv i sentralstyret og fylkestyret i morpartiet gjerne kan oppleve det som en tilleggsbelastning å være fast møtende medlem i ett styre til, spesielt hvis dette er forbundet med lange reiseavstander og hyppig møteaktivitet. Resultatet kan gjerne bli mye forfall, noe som igjen kan bli oppfattet som at det å møte i det aktuelle styret ikke blir prioritert av representanten. Utvalget tror ellers at både Senterungdommens og Senterkvinnenes interesser i partiets organ er godt ivaretatt gjennom deres egen representasjon, og at de i mindre grad har behov for en "egen" talsperson utover dette. Utvalget vil på denne bakgrunn foreslå at vedtektene blir endret slik at dagens ordning med at partiet velger representanter til å møte i Senterungdommens og Senterkvinnenes organer utgår.

3.5. Konklusjon

Utvalget foreslår ingen endringer når det gjelder Senterungdommens og Senterkvinnenes representasjon i partiets organer, men foreslår at dagens ordning med at partiet velger representanter til å møte i Senterungdommens og Senterkvinnenes organer utgår.

Utvalgsmedlem Hove ønsker å opprettholde bestemmelsen om at det på fylkespartiets årsmøte skal velges en representant til fylkestyret i Senterungdommen.

4. Innføring av eventuell minstetid for medlemskap før valgbarhet til tillitsverv og stemmerett i partiet

Det vises til punkt 3 i utvalgets mandat:

Utvalget skal foreta en ny vurdering av hvorvidt det er hensiktsmessig å innføre karantenetid for nye medlemmer.

4.1. Bakgrunn

Fra deler av partiorganisasjonen har det kommet henvendelser om det er mulig å melde seg inn i Senterpartiet og ha fulle medlemsrettigheter fra og med den dag kontingent er betalt. Dagens vedtekter gir anledning til det. Dette er problemstillinger som oftest kommer opp i forbindelse med nominasjon til kommunevalg. Problemstillingen kan imidlertid og komme opp i forkant av for eksempel medlemsmøter hvor partiet skal ta stilling til en omstridt sak, og hvor det mobiliseres i forkant av møtet for å skaffe et flertall for et vedtak. Partikontoret har registrert noen flere henvendelser vedrørende dette høsten og vinteren 2014/2015, enn det en gjorde fire år tidligere. Hovedinntrykket en sitter igjen med er at slike forsøk på å «kuppe» i liten grad har ført frem.

4.2. Saksopplysninger og vurdering

Når en skal vurdere innføring av minstetid for medlemskap før valgbarhet til tillitsverv og stemmerett i partiet, er det flere forhold som det må tas hensyn til. Det viktigste spørsmålet vil likevel være om innføring av minstetid for medlemskap vil være et treffsikkert virkemiddel for å unngå uønskede situasjoner, hvor personer melder seg inn i partiet kun for å påvirke en sak, for så å kanskje forlate partiet igjen når den aktuelle saken er avgjort.

Som det framgår av vedlegg 3 er det tre parter som har bestemmelser om dette.

I Arbeiderpartiet oppnås «fulle rettigheter» etter en måneds medlemskap. Medlemskap regnes fra når kontingent er registrert betalt. Ved nominasjon til kommunevalg fravikes kravet om en måneds medlemskap for å være valgbar, hvis et medlem med kortere medlemstid blir enstemmig nominert i nominasjonsmøtet.

For å ha stemmerett og være valgbar i Fremskrittspartiet må det være registrert medlemskap i det sentrale medlemsregisteret de siste tre måneder. Ved ordinære og ekstraordinære årsmøter i lokallaget må medlemmet i tillegg ha vært registrert som betalende medlem i det sentrale medlemsregisteret innen 31. august.

I Miljøpartiet De Grønne er medlemmer valgbare og får stemmerett fire uker etter at kontingenten er betalt.

Innføring av krav om minstetid for medlemskap før valgbarhet til tillitsverv og stemmerett i partiet, vil kunne oppfattes som at Senterpartiet blir vanskeligere tilgjengelig og mindre åpent for folk som ønsker å gjøre en innsats for partiet. På den annen side vil nok en del potensielle medlemmer oppfatte en form for karantenetid som et rimelig krav.

Hvorvidt innføring av minstetid for medlemskap, vil være effektivt for å hindre situasjoner hvor formålet med medlemskap kun er å påvirke i en bestemt sak eller ved nominasjon, er vanskelig å vurdere presist. Uro i et politisk parti, enten den er knyttet til person eller sak, utvikler seg gjerne over noe tid. Om en velger å innføre en form for minstetid for medlemskap før valgbarhet og stemmerett, er det grunn til å tro at grupper som mobiliserer foran et medlemsmøte eller et nominasjonsmøte, vil tilpasse seg partiets minstetid for medlemskap slik at medlemmene har de nødvendige rettigheter under møtet. En måneds karantenetid vil i de fleste tilfeller være for kort tidsrom til at det vil være et godt virkemiddel for å unngå innmeldinger som kun har til hensikt å skape et flertall for et vedtak i en for eksempel omstridt sak. Med tre måneders karantene vil det kunne stille seg annerledes, for eksempel i saker som har et raskt utviklingsforløp. Med tanke på nominasjoner, er det naturlig å vurdere tre måneders karantenetid som et mindre effektivt virkemiddel, siden dato for nominasjonsmøter i de fleste tilfeller er kjent mer enn tre måneder før møtet skal finne sted. Nominasjonsprosesser har imidlertid sin dynamikk, og ikke sjelden erfares det at situasjonen tilspisser seg i siste del av prosessen, med ulikt syn i partiet om hvem som bør nomineres. En regel om tre måneders karantenetid, vil kunne være et effektivt virkemiddel for å hindre innmelding av nye medlemmer i en «sein» fase av nominasjonsprosessen, enten det er snakk om nominering til kommunevalgliste eller ved lokallagets nominasjon til fylkestings- eller stortingsliste. Tre måneders karantenetid før valgbarhet til tillitsverv og stemmerett vil også kunne være effektivt for å hindre «kuppet» av møter hvor det skal velges utsendinger til nominasjonsmøter for fylkestings- eller stortingsvalg.

Situasjoner hvor grupperinger eller fraksjoner i partiet mobiliserer for å få gjennomslag i en bestemt sak eller ved nominasjon, ved å verve medlemmer som kun har til hensikt å skaffe det nødvendige flertall, vil ofte oppfattes som krevende for partiet. Konsekvensene kan være negative over tid. Det taler for innføring av karantenetid. På den annen side er slike situasjoner en del av et levende demokrati, - et demokrati som de aller fleste vurderer som et gode som må vernes om, og som grunnleggende for den norske samfunnsmodellen.

4.3. Konklusjon

Utvalget vektlegger at Senterpartiet skal oppfattes som et åpent, inkluderende og tilgjengelig parti. Utvalget mener også at innføring av minstetid for medlemskap før valgbarhet til tillitsverv og stemmerett i partiet har begrenset effekt for å unngå uønskede situasjoner hvor personer melder seg inn i partiet, kun for å påvirke en beslutning. Ut fra en samlet vurdering vil utvalget ikke anbefale at det innføres «karantenetid» for nye medlemmer.

5. Krav til listeforslag

Det vises til punkt 4 i mandatet:

Utvalget skal vurdere hvorvidt det er hensiktsmessig å videreføre gjeldende krav om at begge kjønn skal være likt representert på de fire første plassene på valglistene.

Kravet ble innført i forbindelse med at det i 2011 ble tatt inn en egen paragraf i vedtektene om nominasjonsarbeidet. Tidligere var regelverket for nominasjonsarbeidet bare nedfelt i retningslinjer vedtatt av landsstyret.

En gjennomgang av valglistene ved valgene i 2013 og 2015 viser følgende resultat:

Stortingsvalglistene i 2013:

17 av 19 fylker etterlevde bestemmelsen. To fylkeslag valgte å nominere tre kvinner og en mann på de fire første plassene.

Fylkestingslistene i 2015:

Alle fylkeslag etterlevde bestemmelsen.

Kommunevalglistene i 2015:

85 av 385 lokallag (22 %) etterlevde ikke bestemmelsen.

Kjønnsfordelingen ved de tre siste kommunevalgene og fylkestingsvalgene ser slik ut:

Valgår	Kommunevalg	Fylkestingsvalg
2007	39,7 % kvinner	45,2 % kvinner
2011	39,2 % kvinner	39,3 % kvinner
2015	40,0 % kvinner	47,4 % kvinner

Utvalgets vurderinger

Utvalget mener det er sterkt beklagelig at en så stor andel lokallag ikke innfridde vedtektenes krav om kjønnsfordeling på de fire øverste plassene på kommunevalglista, og håper at det bare skyldes mangel på kjennskap til kravet som stilles i vedtektene.

Etter utvalgets vurdering vil en videreføring av dette kravet i vedtektene, i tillegg til anbefalingen i retningslinjene om å benytte seg av forhåndskumulering, være viktig for å sikre en bedre kjønnsfordeling blant partiets folkevalgte på kommunalt nivå.

Utvalget vil understreke fylkeslagenes ansvar for å følge opp lokallagene i forbindelse med nominasjonsarbeidet og påse at vedtektene blir etterfulgt.

Konklusjon

Utvalget går inn for å videreføre gjeldende krav om at begge kjønn skal være likt representert på de fire første plassene på valglistene, og foreslår følgelig ingen vedtektsendringer på dette punktet.

6. Andre tema

6.1. Uravstemning

Uravstemning blant medlemmene har vært lite brukt av norske partier. Senterpartiet står selv for et av de svært få eksempler på at uravstemning er avholdt, da dette skjedde i forbindelse med at partiet skulle ta stilling til norsk søknad om vinter-OL. Sentralstyret stod den gang bak vedtaket om at uravstemning skulle holdes. Det ble ikke stilt spørsmål ved om en slik fremgangsmåte var forenlig med vedtektene til partiet, der det som kjent ikke står noe om bruk av uravstemning. Andre partier har ikke praktisert uravstemning, men har til gjengjeld skaffet seg regler om dette i de ulike partivedtektene. Både Ap, FrP, V, SV og MDG har i dag vedtektsregulert adgangen til å gjennomføre uravstemning. Reglene varierer i utforming. Ap har vedtektsfestet at det kan gjennomføres rådgivende uravstemning, mens FrP har presisert at uravstemninger både kan være rådgivende og bindende. SV har en mellomløsning der landsstyret kan vedta rådgivende uravstemning om spørsmål det ligger til landsmøtet å fatte vedtak om, mens andre organer forutsetningsvis kan vedta at uravstemning skal være bindende. MDG har tatt inn en regel om at 50 % av de stemmeberettigede må ha deltatt for at resultatet skal være gyldig, men har ikke sagt noe uttrykkelig om avstemningen skal være bindende eller rådgivende. Ellers har både MDG og Venstre en regel om at et visst antall medlemmer kan kreve at uravstemning blir holdt. I MDG er kravet at 25 % av medlemmene må stille seg bak et slikt krav for at det skal tas til følge, mens i Venstre kan 400 medlemmer oppnå det samme.

Utvalget finner det ikke tvilsomt at det allerede i dag er full adgang for så vel lokallag, fylkelag og landsstyret i Senterpartiet til å vedta og gjennomføre uravstemning, selv om det ikke er sagt noe om dette i vedtektene. Det er slik sett ikke behov for noen vedtektsendring for å åpne opp for en slik mulighet. Noen annet er det at det kan være hensiktsmessig å regulere i vedtektene aktuelle spørsmål som gjerne melder seg ved bruk av uravstemning. Vedtektene kan også brukes til å begrense hele eller deler av partiet sin kompetanse til å bruke uravstemning, eller det gis avklarende regler om hvordan uravstemning skal foregå, eller hvilken status resultatet skal ha. Et eksempel på det sistnevnte er Arbeiderpartiets vedtektsregulering av at det kan holdes rådgivende uravstemning. Trolig må dette leses slik at vedtektene stenger for at uravstemning kan være bindende i Arbeiderpartiet.

Utvalget mener at det er gode grunner for å forankre bruk av uravstemning i vedtektene. Uravstemning er direktedemokrati, og gir medlemmene en mulighet for å påvirke partiets standpunkt som kan virke både engasjerende og mobiliserende. I en tid der mange partier har utfordringer med å holde oppe medlemstallene, er det nærliggende å vurdere en økt bruk av uravstemning. De andre partienes vedtektsfesting av uravstemning må trolig forstås på en slik bakgrunn. Det er ingen grunn til at Senterpartiet ikke skal være like åpne for en slik bruk, som de andre partiene. For partiet, og kanskje særlig den sentrale partiledelsen, kan uravstemning dessuten være en måte å håndtere vanskelige saker på. Eller det kan være en måte som partiet kan skaffe seg eller bestemte saker oppmerksomhet på.

Utvalget mener det bør vedtektsfestes at lokallaget, fylkeslaget eller landsstyret kan vedta at det skal gjennomføres uravstemning. Ved å bruke formuleringen lokallaget og fylkeslaget, ligger det

ingen begrensning i hvem som kan vedta dette på vegne av lokallaget eller fylkeslaget. Både styret og årsmøtet kan altså gjøre slikt vedtak. På nasjonalt plan er det imidlertid hensiktsmessig at retten er tillagt landsstyret, og bare det. Et vedtak på nasjonalt plan om bruk av uravstemning bør ha sin forankring i et bredere organ enn sentralstyret. At landsmøtet skal vedta bruk av uravstemning finner utvalget så lite praktisk at det er ingen god grunn til å ta det inn i vedtektene.

Utvalget mener det er viktig å understreke i vedtektene at uravstemning både kan være rådgivende og bindende. Det organet som vedtar bruk av uravstemning, bør imidlertid avklare om uravstemningen skal være rådgivende eller bindende for det organet som gjør vedtaket, før det blir gjort vedtak om at uravstemning skal holdes. Gjennom å vedtektsfeste denne framgangsmåten kan man unngå at dette blir en diskusjon etter at uravstemning er vedtatt.

Utvalget finner det ellers naturlig at det organet som vedtar at uravstemning skal holdes, må sørge for at medlemmene får tilstrekkelig informasjon om det uravstemningen gjelder og at uravstemningen blir gjennomført på forsvarlig måte. Det bør fremgå av bestemmelsen at landsstyret kan gi nærmere regler om gjennomføring av uravstemning.

Utvalget har vurdert om det bør oppstilles krav til deltakelse ved en uravstemning. Problemstillingen er bare aktuell ved bruk av bindende uravstemning. Ved bruk av rådgivende uravstemning, vil naturlig nok deltakelsen automatisk påvirke i hvilken grad resultatet blir fulgt. Utvalget finner ikke å stille krav om minimumsdeltakelse for at et uravstemningsresultat skal være bindende. Dersom det er vedtatt å avgjøre en sak gjennom bindende uravstemning, må det legges til grunn at det organ som ellers ville hatt kompetansen til å avgjøre saken, vil vurdere viktigheten av deltakelse når vedtak blir gjort om bruk av bindende uravstemning. Dersom en høy deltakelse i uravstemningen blir vurdert å være viktig, vil ikke vedtektene være til hinder for at organet selv stiller vilkår om dette når vedtak om bindende uravstemning blir gjort.

Forslag til ny paragraf om uravstemning:

Lokallaget, fylkeslaget og landsstyret kan gjøre vedtak om uravstemning blant de medlemmer som organet gjør vedtak på vegne av.

Før organet gjør vedtak om uravstemning skal holdes, må organet gjør vedtak om resultatet av uravstemningen skal være rådgivende eller bindende for organet.

Når organet har vedtatt å holde uravstemning, plikter organet å sørge for at medlemmene får tilstrekkelig informasjon om det uravstemningen gjelder og at urstemningen blir gjennomført på forsvarlig måte.

Landstyret kan gi nærmere regler om gjennomføringen av uravstemning.

6.2. Æresmedlemskap

Enkelte lokallag og fylkeslag utnevner fra tid til annen æresmedlemmer, selv om dette ikke er en vedtektsfestet ordning i partiet. Det er med andre ord fritt fram for lokallag og fylkeslag til å vurdere om de ønsker å utnevne æresmedlemmer.

Pr. d.d. er det registrert 26 æresmedlemmer i partiets medlemsregister. Lokallag/fylkeslag som har utnevnt æresmedlemmer, betaler kontingenten for disse.

Av de andre partiene er det bare Arbeiderpartiet som har vedtektsfestet noe om æresmedlemskap. Det er partiets landsstyre som utpeker æresmedlemmer.

Utvalget har drøftet hvorvidt det bør tas inn en bestemmelse i partiets vedtekter om æresmedlemskap. Med henvisning til ordningen med Senterpartiets Hedersmerke (se vedlegg 5), har utvalget kommet fram til at det ikke vil være hensiktsmessig å vedtektsfeste en egen ordning med æresmedlemskap. Mange lokallag og fylkeslag benytter seg av muligheten til å søke om tildeling av Senterpartiets Hedersmerke, men oversikten over hvem som har søkt tyder på at ordningen kan gjøres bedre kjent i partiorganisasjonen.

6.3. Kjønnbalanse i lokallagenes og fylkeslagenes delegasjoner

Utvalget har fått et innspill fra Leikanger Senterparti om å legge inn et krav i vedtektene om kjønnbalanse i lokallagenes delegasjoner på fylkesårsmøte og fylkeslagenes delegasjoner på landsmøte, jfr. vedlegg 6. Innspillet går ut på å ta inn følgende tillegg i vedtektene:

§ 4 A: [Tillegg til eksisterende vedtekt i kursiv] Ved alle valg og nominasjoner skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent. *På fylkesårsmøter og landsmøter skal begge kjønn være representert i de enkelte delegasjonene med minst 40%.*

Innspillet begrunnes med at dagens krav til kjønnsfordeling bare er knyttet til de utsendingene som velges, og at dette kan innebære en skjev kjønnsfordeling samlet sett i delegasjonene.

Utvalget ser at dagens regler kan få slike utslag, men en gjennomgang av deltakerlistene ved årets fylkesårsmøter viser at det i liten grad slår ut slik i praksis, jfr. vedlegg 2. En gjennomgang av deltakerlistene ved siste landsmøte gir det samme bildet. Som det framgår av det samme vedlegget, har det de siste syv landsmøtene vært tilnærmet like mange kvinner som menn blant landsmøtedelegatene samlet sett.

Utvalget vil også peke på noen mulige uheldige konsekvenser av forslaget som er referert ovenfor. I ytterste konsekvens kan det for et lokallag innebære at nestleder må møte på fylkesårsmøtet i stedet for lokallagets leder for å få en kjønnsfordeling i lokallagets årsmøtedelegasjon som er i tråd med vedtektene. Det kan også få som resultat at gruppeleder av samme grunn ikke kan møte på årsmøtet, evt. at nestleder (om gruppa har valgt nestleder) må møte i stedet for gruppeleder. Innføring av et slikt krav kan også gi som resultat at lokallaget ikke kan møte med en fulltallig delegasjon.

Utvalgets flertall (Jordal, Thorsen, Hove og Weggesrud) har på grunnlag av ovennevnte momenter kommet fram til at en ikke vil foreslå et tillegg til § 4 A, slik som skissert i innspillet fra Leikanger Senterparti.

Utvalgets mindretall (Lilleåsen) ser også innvendingene mot forslaget, men har kommet fram til at hensynet til å få en god kjønnsbalanse, ikke bare samlet sett på årsmøte og landsmøte, men i den enkelte delegasjon, veier tyngre. Det er imidlertid behov for å presisere at dette gjelder hhv. lokallagsdelegasjonene på fylkesårsmøte og fylkesdelegasjonene på landsmøtet. Utvalgets mindretall foreslår derfor følgende tillegg:

§ 4 A: [Tillegg til eksisterende vedtekt i kursiv] Ved alle valg og nominasjoner skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent. *På fylkesårsmøter skal begge kjønn være representert med minst 40% i de enkelte lokallagsdelegasjonene, og på landsmøter skal begge kjønn være representert med minst 40% i de enkelte fylkesdelegasjonene.*

6.4. Beregningsgrunnlag for antall utsendinger fra lokallagene

Utvalget har fått innspill fra Kvinnherad Senterparti om å vurdere endring i beregningsgrunnlaget for antall utsendinger fra lokallagene til fylkespartiets årsmøte og nominasjonsmøte, jfr. følgende bestemmelser i gjeldende vedtekter:

«Valg av utsendinger til fylkeslagets nominasjonsmøte skal foretas på lokallagsårsmøtet eller på et medlemsmøte. Antall utsendinger fra lokallagene baseres på følgende faktorer beregnes slik:

- Én utsending for hver påbegynt 300 stemmer ved siste svalg (unntatt kommunevalg).
- Én utsending for hvert 60. medlem, på grunnlag av medlemstallet ved siste valgår. (60–119 medlemmer gir 1 utsending, 120–179 medlemmer gir 2 utsendinger, osv.)

Lokallag som ikke oppnår to utsendinger til nominasjonsmøtet på grunnlag av denne beregningsmåten, har likevel rett på å stille med to utsendinger.»

Kvinnherad Senterparti har rett i sin påpekning av at dagens bestemmelse, både med tanke på terskelen når det gjelder medlemstall og punktet om at man uansett skal ha to utsendinger, gir lite insentiver for lokallagene til å verve nye medlemmer for å styrke representasjonen på fylkesårsmøte og nominasjonsmøte.

Dagens regler har som utslag at 59 medlemmer og 600 stemmer gir bare to utsendinger. Det samme får et lokallag med 5 medlemmer og 10 stemmer.

Utvalget mener det er gode grunner for å endre dagens bestemmelser på dette området og vil foreslå at terskelen for å få uttelling for antall medlemmer senkes fra 60 til 30, slik at dette punktet da vil lyde som følger:

- Én utsending for hvert **30**. medlem, på grunnlag av medlemstallet ved siste valgår. (30–59 medlemmer gir 1 utsending, 60–89 medlemmer gir 2 utsendinger, osv.)

6.5. Fylkesvaraordfører fast utsending på landsmøtet

Av gjeldende vedtekter framgår det at fylkesordfører og gruppeleder i fylkestinget møter som utsendinger på landsmøtet.

Utvalget foreslår å ta inn et tillegg om at også fylkesvaraordfører møter som utsending på landsmøtet. Å inneha vervet som fylkesvaraordfører gir vedkommende en sentral rolle i den politiske ledelsen av fylkeskommunen. Å gi fylkesvaraordfører rett til å møte som utsending på partiets landsmøte vil etter utvalgets mening være en styrke både for den som innehar vervet og landsmøtets diskusjoner og beslutninger.

6.6. Fjerne krav om skriftlig valg

Partiets vedtekter fastslår at det skal være skriftlig valg av fylkesleder, selv om det ikke er stilt krav om dette fra noen av delegatene på årsmøtet, eller det foreligger flere forslag på kandidater til dette vervet.

Tilsvarende krav stilles i gjeldende vedtekter ved valg av leder og nestledere på landsmøtet.

Utvalget foreslår å fjerne disse kravene til skriftlig valg, da det følger av ordinær organisasjonspraksis at det ved alle valg av personer skal gjennomføres skriftlig valg dersom det er flere kandidater til et verv, eller minst en av representantene i organet som skal foreta valget fremsetter krav om skriftlig valg.

7. Innspill på tema/paragrafer som bør vurderes nærmere

- **Formålsparagrafen**

Utvalget anbefaler sentralstyret å foreta en vurdering av hvorvidt formålsparagrafen, som har stått tilnærmet uendret siden 50-tallet, bør revideres. I så fall mener utvalget at sentralstyret sjøl bør stå for gjennomgangen og legge fram et forslag til revidert formålsparagraf.

- **Konsekvenser av kommunereform og regionreform**

Utvalget kan ikke se at den forestående runden med kommunesammenslåinger medfører et behov for endringer i partiets vedtekter, men vil anbefale sentralstyret å utarbeide retningslinjer for den prosessen som en del lokallag står foran når det gjelder sammenslåing og nominasjonsprosess fram mot kommunevalget i 2019.

Dersom Stortinget våren 2017 vedtar en betydelig reduksjon i antall fylker mener utvalget at det blir nødvendig å vurdere partiets framtidige organisering på fylkesplan/regionalt nivå.

En betydelig reduksjon i antall fylker vil også gjøre det nødvendig å vurdere sammensetningen av partiets landsstyre og landsmøte. Utvalget vil i den sammenheng peke på de konsekvenser det får for dagens to fylkeslag i Trøndelag at de slår seg sammen til ett fylkeslag med virkning fra 01.01.2018. Én ting er at de mister en representant i landsstyret, men de vil samlet sett få redusert sin delegasjon på landsmøtet i 2019 med inntil åtte personer (fylkesledere i Sp, Su og Sk, gruppeleder og fire årsmøtevalgte utsendinger).

- **Etiske retningslinjer**

Partiets etiske retningslinjer ble utarbeidet i 2011. Utvalget anbefaler sentralstyret å foreta en revisjon av disse retningslinjene etter at de nå har vært gjeldende i fem år, og en kan vurdere disse i et litt annet lys enn det som i sin utløste behovet for slike retningslinjer.

- **Organiseringen av det samepolitiske arbeidet**

Sentralstyret bør gå i dialog med Samepolitisk Råd for å vurdere hvorvidt dagens organisering av partiets samepolitiske arbeid er hensiktsmessig, eller om det bør foretas endringer.

- **Krav til de som velges inn i valgkomiteer og nominasjonskomiteer**

Utvalget har drøftet hvorvidt det bør tas inn formuleringer i vedtektene som innebærer at de som velges som medlemmer i valgkomiteer og nominasjonskomiteer er utelukket fra å bli innstilt til tillitsverv eller som kandidat på en av de øverste plassene på lista. Utvalget er kjent med eksempler på at dette fra tid til annen har vært uryddig håndtert av enkeltpersoner eller av

komiteen som sådan. Utvalget har merket seg at enkelte andre partier har bestemmelser om dette i sine vedtekter.

Utvalget har kommet fram til at dette antakelig er mer aktuelt å ta inn i dagens retningslinjer for nominasjonsprosessen og vil anbefale sentralstyret å vurdere dette nærmere.

- **Retningslinjer for Fylkesråd**

Utvalget har fått innspill fra Østfold Senterparti om å utvide sammensetningen av Senterparteits Fylkesråd med lokallagsledere, gruppeledere, ordførere og varaordførere.

Fylkesråd er omtalt slik i partiets vedtekte § 6, D, f):

«Styret skal videre:

.....

4. Sammenkalle partiets gruppe i fylkestinget etter nyvalg og medvirke til at den blir konstituert med leder, nestleder og sekretær, og sørge for best mulig representasjon i fylkeskommunale ombud. Styret skal dessuten medvirke til best mulig kontakt mellom partiets representanter i fylkestinget og andre fylkeskommunale ombud, og mellom fylkesstyret og medlemmer av aktuelle fylkespolitiske organer og utvalg, bl.a. gjennom fylkesrådsmøter. (Det er utarbeidet egne retningslinjer for fylkesrådsmøter.)»

Som det framgår av dette punktet i vedtektene, er det utarbeidet egne retningslinjer for fylkesrådsmøter, sist revidert av sentralstyret i 2001, jfr. vedlegg 7.

Utvalget foreslår at sentralstyret foretar en samlet gjennomgang av retningslinjene for kommuneråd, kommunalpolitisk forum og fylkesråd, i og med at det er 15 år siden forrige revidering.

8. Utvalgets forslag til vedtektsendringer

Forslag	Gjeldende vedtekter og forslag til endringer henholdsvis markert med overstrykninger og ny tekst	Merknader
	<p style="text-align: center;">§ 1. Formål</p> <p>Senterpartiet har som mål å legge vilkårene til rette for en harmonisk samfunnsutvikling. Et levende folkestyre, bygget på kristen og nasjonal grunn, er en forutsetning for folkets trivsel og landets fremgang.</p> <p>Individet og menneskeverdet skal være det sentrale i samfunnet og vises tillit i fellesskapet. De sosiale, kulturelle og økonomiske tiltak fra samfunnets side må ta sikte på å skape vekstvilkår og trivsel for alle uansett bosted eller yrke.</p>	<p>Utvalget foreslår at sentralstyret foretar en vurdering av hvorvidt formålsparagrafen, som har stått tilnærmet uendret siden 50-tallet, bør revideres. I så fall mener utvalget at sentralstyret sjøl bør stå for gjennomgangen og legge fram et forslag til revidert formålsparagraf.</p>
1	<p style="text-align: center;">§ 2. Organisasjon</p> <p>Organisasjonens oppgave er å samle folk om Senterpartiets politikk, slik den er fastlagt i partiets grunnsyn og prinsipp-program. Senterpartiets organisasjon bygger på personlig medlemskap og er bygget opp slik:</p> <p>Lokallag, som dannes av alle medlemmer i en kommune, og som har årsmøtet som høyeste myndighet.</p> <p>Fylkesorganisasjonen, som dannes av alle lokallagene innen et fylke, og som har årsmøtet som høyeste myndighet.</p> <p>Hovedorganisasjonen, som dannes av alle fylkesorganisasjoner i landet, og som har landsmøtet som høyeste myndighet.</p>	<p>1 Endring som sikrer at paragrafen er mer presis om omfatter alle nivå i organisasjonen. Både lokallag, fylkeslag og Hovedorganisasjonen vedtar politiske program før hvert valg, men begreper som «grunnsyn» og «prinsippprogram» benyttes i varierende grad.</p>
2 3 4	<p style="text-align: center;">§ 3. Medlemskap</p> <p>Medlem i Senterpartiet kan alle bli som er enig i partiets mål, som har betalt betaler den fastsatte medlemskontingent, og som ikke opprettholder eller tegner direkte medlemskap i annet parti.</p> <p>Medlemskap tegnes i lokallag, men der det ikke er lokallag er det anledning til anledning til å stå en som direkte medlem i fylkesorganisasjonen. Fylkesstyret kan, etter søknad, innvilge direkte medlemskap i fylkespartiet.</p> <p>Sentralstyret fastsetter kontingenten med ett års varsel. Fylkesorganisasjonene og lokallagene har anledning til å fastsette høyere kontingent enn den som sentralstyret fastsetter. Hovedorganisasjonen forestår innkreving av medlemskontingenten og tilbakefører fylkeslagets og lokallagets andeler.</p>	<p>2 Tydeliggjøre at den fastsatte kontingent skal være betalt for å regnes som medlem av partiet, med de rettigheter som følger av det, jfr. § 4.</p> <p>3 Endring i tråd med gjeldende praksis.</p> <p>4 Endring som følge av landsmøtets vedtak i 2015 om nytt kontingentsystem.</p>

	<p style="text-align: center;">§ 4. Medlemmenes rettigheter og plikter</p> <p>A. Til tillitsverv i partiorganisasjonen kan bare velges medlemmer. Som partiets representanter i offentlige verv bør bare velges medlemmer. Ved alle valg og nominasjoner skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent. På fylkesårsmøter skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent i de enkelte lokallagsdelegasjonene, og på landsmøter skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent i de enkelte fylkesdelegasjonene.</p> <p>B. Medlemmer av Senterpartiet har rett til å gjøre sitt syn gjeldende i organisasjonsmessige og politiske spørsmål gjennom medlems- og årsmøter, medlemsmøter og kommunerådsmøter. møter til behandling av partiets stortings-, fylkestings-, og kommunevalgprogram, og partimøter til votering/forhåndsnomineringskandidater til fylkestings- og stortingsvalglistene, og valg av nominasjonspersoner.</p> <p>C. Medlemmer av Senterpartiet må ikke motta tillitsverv eller stille seg som valgkandidat for annet parti eller annen liste, i de kommuner der Sp stiller liste/fellesliste, jfr. § 5.</p> <p>D, f. Overtredelse av denne bestemmelsen medfører at man automatisk mister sine rettigheter som medlem av sitt medlemskap i Senterpartiet.</p> <p>D. Partiets tillitsvalgte i organisasjonen og i offentlige verv må i sitt arbeid rette seg etter partivedtektene, de retningslinjer som partiets organer vedtar i medhold av vedtektene, og ellers på beste måte virke til framgang for partiets mål og politikk, slik det er fastlagt i partiets program.</p> <p>E. Samme rettigheter og plikter som medlem av Senterpartiet har medlem av Senterungdommen.</p> <p>F. Fylkesstyret kan ekskludere medlem som opptre til åpenbar skade for partiet, dog først etter at vedkommende og hans/hennes lokallag har fått anledning til å uttale seg.</p> <p>Den ekskluderte kan påklage vedtaket til sentralstyret. Frist for å anke til sentralstyret er tre uker etter at vedtak om eksklusjon er meddelt fra fylkesstyret.</p> <p>Sentralstyret kan på eget initiativ overprøve fylkesstyrets vedtak i eksklusjonssaker. Slikt overprøvningsvedtak må fattes senest åtte uker etter at melding om eksklusjonsvedtaket er mottatt fra fylkesorganisasjonen. Sentralstyret kan ekskludere et medlem i tilfelle hvor vedkommende opptre til åpenbar skade for partiet, men hvor de lokale organisasjonene unnlater å ekskludere ham/henne, dog etter at vedkommende og hans/hennes lokallag og fylkeslag har fått anledning til å uttale seg.</p>	<p>5 Forslag fra utvalgets mindretall (Lilleåsen), jfr. kapittel 6.3. i innstillingen.</p> <p>6 Redaksjonell endring</p> <p>7 Presisering</p> <p>8 Redaksjonell endring. Punkt F omhandler eksklusjon. Det foreslås å ta dette ut i en egen paragraf slik:</p> <p>§ 5 Eksklusjon</p> <p>A. Fylkesstyret kan ekskludere medlem som opptre til åpenbar skade for partiet, dog først etter at vedkommende og hans/hennes lokallag har fått anledning til å uttale seg.</p> <p>B. Den ekskluderte kan påklage vedtaket til sentralstyret. Frist for å anke til sentralstyret er tre uker etter at vedtak om eksklusjon er meddelt fra fylkesstyret.</p> <p>C. Sentralstyret kan på eget initiativ overprøve fylkesstyrets vedtak i eksklusjonssaker. Slikt overprøvningsvedtak må fattes senest åtte uker etter at melding om eksklusjonsvedtaket er mottatt fra fylkesorganisasjonen. Sentralstyret kan ekskludere et medlem i tilfelle hvor vedkommende opptre til åpenbar skade for partiet, men hvor de lokale organisasjonene unnlater å ekskludere ham/henne, dog etter at vedkommende og hans/hennes lokallag og fylkeslag har fått anledning til å uttale seg.</p>
--	---	---

	<p>Den ekskluderte har fulle rettigheter som medlem i partiet inntil klagefristen utløper. Dersom saken påklages til sentralstyret, opprettholder den ekskluderte fulle rettigheter inntil endelig vedtak er fattet i klagesaken.</p> <p>Et ekskludert medlem kan søke om å få tilbake medlemskapet dersom grunnlaget for eksklusjonen ikke lenger er tilstede. Slik søknad kan dog første gang behandles tre år etter at eksklusjonsvedtaket er fattet. Vedkommende innvilges i slikt tilfelle medlemskap etter samme prosedyre som ved vedtak om eksklusjon.</p>	<p>D. Den ekskluderte har fulle rettigheter som medlem i partiet inntil klagefristen utløper. Dersom saken påklages til sentralstyret, opprettholder den ekskluderte fulle rettigheter inntil endelig vedtak er fattet i klagesaken.</p> <p>E. Et ekskludert medlem kan søke om å få tilbake medlemskapet dersom grunnlaget for eksklusjonen ikke lenger er tilstede. Slik søknad kan dog første gang behandles tre år etter at eksklusjonsvedtaket er fattet. Vedkommende innvilges i slikt tilfelle medlemskap etter samme prosedyre som ved vedtak om eksklusjon.</p>
<p>9</p>	<p style="text-align: center;">§ 5. Lokallaget</p> <p>A. Alle medlemmer i en kommune danner Senterpartiets lokallag, som ledes av et styre som er sammensatt slik: Leder, nestleder, studieleder, kasserer og minst ett styremedlem, lederen for Senterpartiets gruppe i kommunestyret og lederen eller vararepresentant i Senterungdommens lokallag eller kontaktutvalg. Hvor Senterungdommen ikke har lokallag eller kontaktutvalg, må det i styret velges representant for ungdommen.</p> <p>Begge kjønn skal være representert med minst 40 prosent.</p> <p>Lokallagsleder er lokallagets rettslige representant og underskriver på vegne av lokallaget i alle tilfeller der denne myndighet ikke er overdratt til andre.</p> <p>B. Årsmøtet i lokallaget kan med fylkesstyrets godkjenning bestemme at det skal være flere lokallag innen en kommune. I slike tilfeller skal det velges et fellesstyre for partiarbeid i hele kommunen, etter retningslinjer som er godkjent av fylkesstyret.</p> <p>C. Lokallagets høyeste myndighet er årsmøtet, som holdes årlig og ordinært innen 15. november. Ekstraordinært årsmøte kan holdes når styret anser det påkrevet, eller når 1/3 av medlemmene krever det. Ekstraordinært årsmøte må avholdes innen én måned etter at krav er fremsatt.</p> <p>D. Styrets plikter</p> <p>a) Lokallagets styre skal holde møte når lederen finner det påkrevet, når fylkes- eller hovedorganisasjonen ber om det, eller når minst 2 styremedlemmer krever det.</p> <p>b) Lede medlemstegningen, rekrutteringen og sørge for at medlemsregisteret holdes oppdatert.</p>	<p>9 Senterungdommen har ikke «kontaktutvalg» som organ i sine vedtekter.</p>
<p>10</p>		<p>10 Redaksjonell endring</p>

<p>11</p>	<p>c) Ivareta partiets interesser i samsvar med vedtektene, program og de vedtak fylkes- og hovedorganisasjonen treffer.</p> <p>d) Sørge for at fylkesorganisasjonen får de fastsatte meldinger om lagets virksomhet.</p> <p>e) Sammenkalle medlemsmøter.</p> <p>f) Før kommunevalg sammenkalle partimedlemmene til møte for å sette opp partiets valgliste, og sørge for at det blir utarbeidet program for Senterpartiets arbeid i kommunestyret. Hvis et lokallag overveier enten å stille fellesliste med et annet parti, eller ikke å stille, skal fylkestyrets mening innhentes. Avgjørelsen om fellesliste e.l. kan bare treffes av godt kjentgjort medlemsmøte.</p> <p>g) Utarbeide virksomhetsplan/arbeidsplan med budsjett og ansvarsfordeling som legges fram på årsmøtet til godkjenning.</p> <p>h) Sammenkalle Senterpartiets gruppe i kommunestyret etter nyvalg og medvirke til at den blir konstituert med leder og nestleder. Ved forslag til kommunale ombud, skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent. Ved forslag til bare én representant, bør partiet alltid ha forslag på to navn – én av hvert kjønn.</p> <p>i) Medvirke til at det alltid er god kontakt og samarbeid mellom Senterpartiets representanter i kommunestyret og andre kommunale ombud, og lokallagets medlemmer og tillitsvalgte, ved at det avholdes kommunerådsmøter regelmessig. (Det er utarbeidet egne retningslinjer for kommunerådsmøter.)</p> <p>j) Bidra til å gjennomføre Senterungdommens og Senterkvinnenes aktiviteter i kommunen.</p> <p>E. Arbeidsutvalg</p> <p>I lokallag hvor en finner det formålstjenlig, velger styret et arbeidsutvalg.</p> <p>F. Årsmøte</p> <p>Styret forbereder og innkaller årsmøtet i lokallaget. Årsmøtet skal kunngjøres godt, og helst ved skriftlig varsel, til alle medlemmer 14 dager før møtet. Saker som skal opp på årsmøtet må være lokallagsstyret i hende senest 8 dager før møtet.</p> <p>Årsmøtet skal:</p> <p>a) Behandle styrets melding om lagets virksomhet.</p> <p>b) Behandle revidert regnskap.</p> <p>c) Få melding om kommunestyregruppens virksomhet.</p> <p>d) Bestemme hvor mange medlemmer en skal ha i styret. Det må være minst ett styremedlem utenom leder, nestleder, kasserer og studieleder.</p>	<p>11 Dekkes av § 5, punkt F. e)</p>
-----------	---	--------------------------------------

	<p>e) Behandle styrets forslag til arbeidsplan med budsjett.</p> <p>f) Foreta følgende valg (pkt. 1 – 5 og 10 for 2 år):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leder velges på første årsmøte etter valg. 2. Nestleder velges på de årsmøter hvor lederen ikke er på valg. Blir nestlederen valgt til leder, velges ny nestleder for 1 år. 3. Studieleder velges på første årsmøte etter valg. 4. Kasserer velges på samme årsmøte som nestleder. 5. Ett styremedlem. 6. Vararepresentanter for styret i nummerorden. 	
12	<p>7. Blant styrets medlemmer velges sekretær, senterkvinnkontakt og representant til Senterungdommens styre. Der det ikke er eget lokallag for Senterungdommen, skal det velges senterungdomskontakt.</p> <p>8. Utsendinger til fylkesorganisasjonenes årsmøte og nominasjonsmøte. Valg av utsendinger til nominasjonsmøte kan også gjøres på et medlemsmøte. I kommuner med flere lokallag er det fellesstyret (jfr. § 5.B.) eller et medlemsmøte for medlemmene i hele kommunen som velger utsendinger til årsmøte og nominasjonsmøte fra denne kommunen.</p>	<p>12 Senterungdommens leder lokalt er medlem av partiets styre. Utvalget mener det er tilstrekkelig for å sikre kontakt mellom de to styrene, jfr. kapittel 3.</p>
13	<p>Antall utsendinger beregnes slik: på grunnlag av partiets stemmetall i kommunen ved siste valg (unntatt kommunevalg) og medlemstall ved utgangen av siste valg på følgende måte:</p>	<p>13 Redaksjonell endring.</p> <p>14 Fjerne usikkerhet om hvilket stemmetall som skal legges til grunn.</p>
14 15 16 17	<ul style="list-style-type: none"> • Én utsending for hver påbegynt 300 stemmer ved siste stortingsvalg (unntatt kommunevalg). • Én utsending for hvert 60 30. medlem (inkludert medlemmer i Senterungdommen), på grunnlag av medlemstallet ved siste valg årsskifte. (30- 59 medlemmer gir 1 utsending, 60-89 medlemmer gir 2 utsendinger, osv.) 	<p>15 Senke kravet for å oppnå utsendinger på grunnlag av medlemstall, jfr. kapittel 6.4</p> <p>16 Fjerne usikkerhet om hvorvidt medlemmer i Senterungdommen skal tas med i beregningsgrunnlaget.</p>
18	<p>Lokallag som ikke oppnår to utsendinger til nominasjonsmøtet på grunnlag av denne beregningsmåten, har likevel rett på å stille med to utsendinger.</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Valgkomité for neste årsmøte. 10. Revisorer. 11. På årsmøtet før valgår velger årsmøtet valgkampleder. <p>Leder eller nestleder og halvparten av styremedlemmene velges første gang for 1 år, slik at halvparten av hele styret går ut hvert år. Ved flere forslag, eller når det i årsmøtet bes om det, skjer valgene skriftlig.</p>	<p>17 For å motivere til medlemsverving bør medlemstallet ved utgangen av <u>siste år</u> legges til grunn.</p> <p>18 Ikke behov for å vedtektsfeste dette. Følger av ordinær organisasjonspraksis.</p>

<p>19</p>	<p style="text-align: center;">§ 6. Fylkesorganisasjonen</p> <p>A. Alle lokallag i fylket valgdistriktet danner Senterpartiets fylkesorganisasjon som ledes av et styre som består av:</p> <p>Leder, 2 nestledere, fylkesstudieleder og minst 2 - to - styremedlemmer valgt av fylkesorganisasjonens høyeste myndighet, årsmøtet, og lederen i Senterpartiets gruppe i fylkestinget, én stortingsrepresentant, og eventuell sametingsrepresentant med tilhørighet i fylket. I fylker der Senterpartiet har flere representanter i Sametinget, velger gruppen én representant til fylkestyret. Lederen eller vararepresentant i Senterkvinnenes og Senterungdommenes fylkestyrer, er medlem av fylkestyret i partiet.</p> <p>Begge kjønn skal være representert med minst 40 prosent.</p> <p>Fylkesleder er fylkespartiets rettslige representant og underskriver på vegne av fylkeslaget i alle tilfeller der denne myndighet ikke er overdratt til andre.</p> <p>B. Årsmøtet bestemmer styremedlemmenes antall, slik at fylkesorganisasjonens ledelse kan virke best mulig.</p> <p>C. Arbeidsutvalget</p> <p>Lederen og nestlederne danner fylkestyrets arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget tar avgjørelser i de saker som fylkestyret har pålagt det å ta avgjørelser i. Det kan videre ta avgjørelser i saker som krever så rask behandling at fylkestyret vanskelig kan innkalles. Slike avgjørelser skal straks meddeles fylkestyrets medlemmer. Over arbeidsutvalgets beslutninger føres protokoll, som fremlegges for nærmeste påfølgende fylkestyremøte til orientering.</p> <p>D. Styrets plikter</p> <p>a) Styret har møte så ofte lederen finner det påkrevet, og når Hovedorganisasjonen, eller minst to styremedlemmer ber om det.</p> <p>b) Styret leder og har ansvar for at Senterpartiets arbeid innen fylket valgdistriktet blir drevet så sterkt og effektivt som mulig.</p> <p>c) Styret skal ha god kontakt med partiarbeidet i alle kommuner og om nødvendig bistå lokallagene i deres arbeid.</p> <p>d) Styret skal sørge for at årsmøtets beslutninger og hovedorganisasjonens retningslinjer og vedtak blir fulgt.</p> <p>e) Styret innstiller overfor hovedorganisasjonen ved ansettelse av fylkessekretær. Ansettelse og fastsettelse av arbeidsinstruks og lønns- og arbeidsvilkår foretas av sentralstyret innenfor rammen av gjeldende avtaleverk.</p> <p>f) Styret skal videre:</p>	<p>19 Presisering. Aktualiseres ved sammenslåingen av Trøndelagsfylkene, der det nye Trøndelag fylke vil være ett valgdistrikt til fylkestingsvalget, men ha to valgdistrikt til stortingsvalget.</p> <p>Se forslag 19.</p>
-----------	--	---

<p>20</p>	<p>1. Sørge for at hovedorganisasjonen får de fastsatte meldinger om lokallagenes og fylkesorganisasjonens virksomhet.</p> <p>2. Arrangere møter og kurs for organisasjonens tillitsvalgte og partiets representanter i kommunestyrene og andre kommunale ombud.</p> <p>3. Forberede stortings- og fylkestingsvalgene, samt sametingsvalget, iverksette forhåndsnominasjon blant medlemmene i valgdistriktet over kandidater til valglisten og ellers iaktta valglovens bestemmelser når det gjelder stortings-, fylkestings- og sametingsvalg. Ved nominasjon skal kvoteringsregel gjelde.</p> <p>I tilfelle en fylkesorganisasjon overveier å stille felleliste med et annet parti eller å unnlate å stille liste ved stortings-, fylkestings- eller sametingsvalg, skal spørsmålet forelegges i Senterpartiets Hovedorganisasjon før fylkestyret fatter endelig vedtak.</p> <p>4. Sammenkalle partiets gruppe i fylkestinget etter nyvalg og medvirke til at den blir konstituert med leder, nestleder og sekretær, og sørge for best mulig representasjon i fylkeskommunale ombud. Styret skal dessuten medvirke til best mulig kontakt mellom partiets representanter i fylkestinget og andre fylkeskommunale ombud, og mellom fylkestyret og medlemmer av aktuelle fylkespolitiske organer og utvalg, bl.a. gjennom fylkesrådsmøter. (Det er utarbeidet egne retningslinjer for fylkesrådsmøter.)</p> <p>Ved forslag til fylkeskommunale ombud, skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent. Ved forslag til bare én representant, bør partiet alltid ha forslag på to navn – én av hvert kjønn.</p> <p>5. Samle inn penger til partiets virksomhet.</p> <p>6. Styret utarbeider virksomhetsplan/arbeidsplan med budsjett og ansvarsfordeling. Planen må legges fram så tidlig at lokallagene kan tilpasse sine arbeidsplaner etter fylkets plan.</p> <p>7. Bidra til å gjennomføre Senterungdommens og Senterkvinnenes aktiviteter i fylket. Dersom det verken er egen organisasjon av Senterungdommen/Senterkvinnene, eller kvinnepolitisk utvalg, skal fylkestyret arbeide for at dette blir etablert.</p> <p>E. Årsmøtet</p> <p>1. Årsmøtet er fylkesorganisasjonens høyeste myndighet. Det holdes innen utgangen av februar. Ekstraordinært årsmøte holdes når styret anser det påkrevet, når sentralstyret ber om det, eller når 2/3 av fylkesorganisasjonenes lokallag krever det. Ekstraordinært årsmøte må avholdes innen én måned etter at krav er fremsatt. Årsmøtet er beslutningsdyktig når minst 2/3 av de frammøtte delegatene er til stede.</p> <p>2. Årsmøtets sammensetning:</p>	<p>20 Ikke behov for å vedtektsfeste dette.</p>
-----------	---	---

	<p>a) Fylkesstyret.</p> <p>b) Partiets øvrige stortingsrepresentanter.</p> <p>c) Partiets øvrige sametingsrepresentanter med tilhørighet i fylket.</p> <p>d) Partiets øvrige fylkestingsrepresentanter.</p> <p>e) Lokallagenes ledere.</p> <p>f) Lokallagets utsendinger, se § 5. F. f. 8.</p> <p>g) Partiets ordførere og gruppeledere.</p> <p>h) Fem representanter for Senterkvinnenes fylkesorganisasjon.</p> <p>i) Fem representanter for Senterungdommens fylkesorganisasjon.</p> <p>j) Partiets sentralstyremedlemmer med tilhørighet til fylket.</p> <p>k) Partiets fylkesrådsmedlemmer.</p> <p>l) Fylkessekretæren møter med tale- og forslagsrett.</p> <p>3. Styret forbereder årsmøtet og sender innkalling med sakliste og årsmelding direkte til representantene minst tre uker før årsmøtet. Saker som skal opp på årsmøtet må være fylkesstyret i hende senest to uker før møtet avholdes.</p> <p>4. Årsmøtet bestemmer selv sin forretningsorden og sakliste, som skal inneholde:</p> <p>a) Valg av møteleder(e).</p> <p>b) Styrets melding om virksomheten i fylkesorganisasjonen siden siste årsmøte.</p> <p>c) Revidert regnskap for fylkesorganisasjonen.</p> <p>d) Melding om Senterpartigruppens virksomhet i fylkestinget.</p> <p>e) Styrets forslag til retningslinjer for partiarbeidet fremover, og i valgår styrets opplegg for valgarbeidet.</p> <p>f) Budsjett for fylkesorganisasjonen.</p> <p>g) Antall medlemmer i styret.</p> <p>h) Foreta følgende valg (pkt. 1–4 og 8 for to år):</p> <p>1. Leder velges på første årsmøte etter stortings- eller fylkestings-/kommunevalg.</p> <p>2. To nestledere, henholdsvis 1. og 2., velges på de årsmøter lederen ikke er på valg. Blir en av nestlederne valgt til leder, velges ny nestleder for ett år.</p> <p>3. Fylkesstudieleder, velges på første årsmøte etter stortings- eller fylkestings-/kommunevalg.</p>	
--	---	--

<p>21 a</p> <p>21 b</p> <p>22</p>	<p>4. Styremedlemmer (se § 6 A).</p> <p>Lederen eller nestlederen og halvparten av styremedlemmer velges første gang for ett år, slik at halvparten av de årsmøtevalgte styremedlemmene går ut hvert år.</p> <p>5. Vararepresentanter for hele styret i nummerorden.</p> <p>6. Representant med vararepresentant til Senterungdommens og/eller Senterkvinnenes fylkesstyre.</p> <p>6. Representant med vararepresentant til Senterungdommens og/eller Senterkvinnenes fylkesstyre.</p> <p>7. Utsendinger til landsmøtet. Fire utsendinger, pluss et antall lokallagsrepresentanter på grunnlag av medlemstallet (inkl. medl. i Senterungdommen) ved utgangen av siste valgår (se § 9, 2. c) og d)).</p> <p>8. To revisorer.</p> <p>9. Valgkomité for neste årsmøte.</p> <p>10. Medlemmer i nemndene som årsmøtet beslutter nedsatt. Valget, punkt 1, skal skje skriftlig, likeså punktene 2–10 hvis det i årsmøtet bes om det, eller det er flere forslag enn antall personer som skal velges.</p>	<p>21 a Senterungdommens og Senterkvinnenes fylkesleder er medlem av partiets styre. Utvalgets flertall mener det er tilstrekkelig for å sikre kontakt mellom de tre styrene, jfr. kapittel 3.</p> <p>21 b Forslag fra utvalgets mindretall (Hove), jfr. kapittel 3.</p> <p>22 Se kapittel 6.6.</p>
<p>23</p>	<p>§ 7. Nominasjonsarbeidet i lokallag og fylkeslag</p> <p>1. Nominasjonskomiteen velges av årsmøtet eller styret</p> <p>2. Valg av utsendinger til fylkeslagets nominasjonsmøte skal foretas på lokallagsårsmøtet eller på et medlemsmøte. Antall utsendinger fra lokallagene baseres på følgende faktorer beregnes slik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Én utsending for hver påbegynt 300 stemmer ved siste stortingsvalg (unntatt kommunevalg). • Én utsending for hvert 60 30. medlem (inkludert medlemmer i Senterungdommen), på grunnlag av medlemstallet ved siste valgår årsskifte. (30-59 medlemmer gir 1 utsending, 60-89 medlemmer gir 2 utsendinger, osv.) <p>Lokallag som ikke oppnår to utsendinger til nominasjonsmøtet på grunnlag av denne beregningsmåten, har likevel rett på å stille med to utsendinger.</p> <p>3. Nominasjonsmøtet skal i tillegg ha tre utsendinger fra Senterkvinnene og tre utsendinger fra Senterungdommen sine fylkesorganisasjoner.</p> <p>4. Frist for innkalling til nominasjonsmøte er to uker for lokallag og tre uker for fylkeslag.</p>	<p>23 Redaksjonell endring.</p> <p>Se forslagene 14 – 17.</p>

	<p>5. Frist for å avholde nominasjonsmøte er 1. mars.</p> <p>6. I tillegg til kravet (§ 4 A) om at ved alle valg og nominasjoner skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent, skal begge kjønn være likt representert på de fire første plassene sett under ett.</p> <p>7. Nærmere retningslinjer for nominasjonsprosessen fastsettes av landsstyret.</p> <p>Dersom ovennevnte regler innebærer et lavere antall delegater enn 20, bestemmer fylkesstyret hvordan de resterende delegatene skal velges.</p>	
	<p style="text-align: center;">§ 8. Hovedorganisasjonen</p> <p>Alle lokallag og fylkesorganisasjoner danner Senterpartiets Hovedorganisasjon, som har følgende organer:</p> <p>A. Landsmøtet.</p> <p>B. Landsstyret.</p> <p>C. Sentralstyret.</p> <p>D. Arbeidsutvalget.</p> <p>Partileder er hovedorganisasjonens rettslige representant og innehar hovedorganisasjonens signatur.</p>	
<p>24</p>	<p style="text-align: center;">§ 9. Landsmøtet</p> <p>1. Landsmøtet er Senterpartiets høyeste myndighet. Ordinært landsmøte holdes annethvert år. Innkalling til landsmøte skal sendes senest tre måneder før møtet skal avholdes. Ekstraordinært landsmøte kan innkalles når sentralstyret eller landsstyret anser det påkrevet.</p> <p>2. Landsmøtets sammensetning:</p> <p>a) Landsstyrets medlemmer.</p> <p>b) Stortingsgruppens og partiets eventuelle regjeringsmedlemmer.</p> <p>c) Fire utsendinger fra hver fylkesorganisasjon valgt av årsmøtet (se § 6 E 4 h 7).</p> <p>d) 120 lokallagsrepresentanter valgt av fylkesorganisasjonene på årsmøtet (se § 6 E 4 h 7). Fordeles på fylkesorganisasjonene etter oddetallsmetoden (delingstall 1-3-5-7 osv.) på grunnlag av medlemstallet (inkl. medl. i Senterungdommen) ved utgangen av siste valgår.</p> <p>e) Senterpartiets fylkesordførere, fylkesvaraordførere og gruppeledere i fylkesting.</p> <p>f) Senterpartiets medlemmer i Sametinget.</p>	<p>24 Se kapittel 6.5.</p>

	<p>g) Senterkvinnenes fylkesledere og tre representanter fra Senterkvinnenes styre.</p> <p>h) Senterungdommens fylkesledere og fem representanter for sentralstyret.</p> <p>i) Lederne av Samepolitisk forum i valgkretsene og tre representanter for styret i Samepolitisk råd.</p> <p>j) Generalsekretæren har tale- og forslagsrett i landsmøtet.</p> <p>3. Representantenes diett- og oppholdsutgifter dekkes av de organisasjoner de representerer. Det samme gjelder reiseutgiftene, som blir fordelt mellom representantene. Sentralstyrets og innbudte gjesters utgifter dekkes av hovedorganisasjonen.</p> <p>4. En fullmaktskomité på tre medlemmer valgt av sentralstyret går før landsmøtet gjennom utsendingenes fullmakter, som må være innsendt til sentralstyret senest åtte dager før møtet.</p> <p>5. Forslag som ønskes behandlet av landsmøtet må være innkommet til sentralstyret senest to måneder før møtet. Oversikt over innkomne forslag blir sendt de organisasjoner som har representanter på landsmøtet.</p> <p>6. Landsmøtet bestemmer selv sin forretningsorden og sakliste, som skal inneholde:</p> <p>a) Innstilling fra fullmaktskomiteen.</p> <p>b) Valg av dirigenter og sekretærer.</p> <p>c) Valg av to landsmøtedeltakere til å underskrive protokollen.</p> <p>d) Sentralstyrets melding om hovedorganisasjonens virksomhet.</p> <p>e) Sentralstyrets melding om hovedorganisasjonens økonomi. Regnskapene skal være revidert av statsautorisert eller registrert revisor.</p> <p>f) Melding om den politiske situasjon og stortingsgruppens virksomhet.</p> <p>g) Sentralstyrets innstilling om behandling av innkomne forslag.</p> <p>h) Behandling av partiets program.</p> <p>i) Oppnevning av de fylker som skal være med i valgkomiteen for neste landsmøte - i regelen halvparten av fylkene for hvert landsmøte. Personutnevnelser foretas av landsstyret etter innstilling fra de oppnevnte fylker i år som faller mellom to landsmøter. I tillegg oppnevner Senterungdommen ett medlem i valgkomiteen (se § 10. 4 f).</p> <p>j) Valg:</p> <p>1. Leder.</p>	
--	--	--

<p>25</p> <p>26</p>	<p>2. 1. nestleder.</p> <p>3. 2. nestleder.</p> <p>4. Seks medlemmer av sentralstyret.</p> <p>5. Seks vararepresentanter i rekkefølge.</p> <p>6. En representant med vararepresentant til sentralstyret i Senterungdommens og Senterkvinnenes styre, som velges blant sentralstyrets medlemmer.</p> <p>7. Sju medlemmer med varamedlemmer til representantskapet i Senterpartiets Studieforbund.</p> <p>8. Medlemmer til komiteer landsmøtet beslutter nedsatt.</p> <p>Valgene gjelder for to år. Valget, punktene 1–3 skal skje skriftlig, likeså punktene 4–8 skal være skriftlig dersom det i landsmøtet bes om det, eller det er flere forslag enn antall personer som skal velges.</p> <p>7. Landsmøtets vedtak blir gjort med alminnelig flertall i alle saker unntatt i vedtektsaker, som krever 2/3 flertall.</p> <p>Landsmøtet er beslutningsdyktig når minst 2/3 av delegatene er til stede.</p>	<p>25 Senterungdommens og Senterkvinnenes leder er medlem av partiets sentralstyre. Utvalget mener det er tilstrekkelig for å sikre kontakt mellom de tre styrene, jfr. kapittel 3.</p> <p>26 Se kapittel 6.6.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 10. Landsstyret</p> <p>1. Mellom landsmøtene er landsstyret Senterpartiets høyeste myndighet.</p> <p>2. Landsstyrets sammensetning:</p> <p>a) Sentralstyret.</p> <p>b) Fylkesorganisasjonenes ledere.</p> <p>c) To representanter for stortingsgruppen.</p> <p>d) En representant for sametingsgruppen.</p> <p>e) Tre representanter for Senterkvinnene.</p> <p>f) Tre representanter for Senterungdommen.</p> <p>g) To representanter for de ansatte i Senterpartiets Hovedorganisasjon (valgt av Senterpartiets Sekretærforening) og én representant for de ansatte i stortingsgruppesekretariatet (valgt av de ansatte der) møter med tale- og forslagsrett.</p> <p>h) Én representant fra styret i Samepolitisk råd.</p> <p>i) Generalsekretæren har tale- og forslagsrett i landsstyret.</p> <p>3. Landsstyret skal ha møte minst to ganger hvert år og ellers når sentralstyret finner det påkrevet. Det skal videre innkalles når 1/4 av landsstyrets medlemmer eller et flertall i stortingsgruppen krever det. Innkalling til</p>	

<p>27</p>	<p>landsstyremøte skal sendes senest to måneder før møtet skal avholdes.</p> <p>Landsstyret er beslutningsdyktig når minst 2/3 av de frammøtte delegatene er til stede.</p> <p>4. Landsstyret bestemmer selv sin forretningsorden og sakliste, som skal inneholde:</p> <p>a) Valg av møteleder(e), sekretær(er), og to møtedeltakere til å underskrive protokollen.</p> <p>b) Sentralstyrets melding om organisasjonens virksomhet.</p> <p>c) Revidert regnskap for hovedorganisasjonen.</p> <p>d) Fastsetting av medlemskontingent.</p> <p>e) Melding om den politiske virksomhet.</p> <p>f) Ellers meldinger om forhold landsstyret har krav på opplysninger om.</p> <p>g) I landsstyremøtet det år det ikke er landsmøte, velges representanter til valgkomité for kommende landsmøte etter innstilling fra de fylker som på foregående landsmøte ble oppnevnt til å være med i valgkomiteen. (Se § 9. 6. i.) De oppnevnte fylker innstiller to personer, én mann og én kvinne. Etter innstilling fra sentralstyret vedtar landsstyret den endelige sammensetning. I tillegg oppnevner Senterungdommen ett medlem i valgkomiteen.</p>	<p>27 Konsekvens av landsmøtets vedtak i 2015 om nytt kontingentsystem.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 11. Sentralstyret</p> <p>1. Partiets leder, nestledere og seks medlemmer valgt av landsmøtet, samt leder i Senterungdommen og Senterkvinnene og Senterpartiets Studieforbund, danner Senterpartiets sentralstyre. Av ni landsmøtevalgte representanter skal det minst være fire av hvert kjønn. Hvis den parlamentariske leder ikke fra før er medlem av sentralstyret, tiltrer vedkommende sentralstyret som vanlig medlem for sin periode som gruppeleder.</p> <p>Generalsekretæren har tale- og forslagsrett i sentralstyret. Én representant for de ansatte i Senterpartiets Hovedorganisasjon (valgt av Senterpartiets Sekretærforening) møter med tale- og forslagsrett.</p> <p>2. Sentralstyret leder og har ansvar for Senterpartiets daglige virksomhet. Det har ansvar for at landsmøtets og landsstyrets beslutninger blir etterfulgt, leder det politiske og organisasjonsmessige arbeid, oppnevner de komiteer som de finner påkrevet, og krever inn og forvalter de økonomiske midler etter retningslinjer som landsstyret har godkjent.</p> <p>3. Sentralstyret ansetter generalsekretær og øvrige funksjonærer ved sekretariatet og fastsetter deres arbeidsinstruks og lønns- og arbeidsvilkår innenfor rammen av det gjeldende avtaleverk.</p>	

	<p>4. Sentralstyret skal følge arbeidet i fylkesorganisasjonene og i samarbeid med disse legge vilkårene til rette, slik at partiarbeidet blir drevet effektivt i alle deler av landet. Finner sentralstyret at det politiske eller organisasjonsmessige arbeidet i et fylke er utilfredsstillende, kan det kreve at ekstraordinært årsmøte i fylkesorganisasjonen blir innkalt og forelagt sentralstyrets forslag til nødvendige tiltak.</p> <p>5. Sørge for samsvar mellom partiets program og praktisk politikk, bl.a. gjennom møter i Senterpartiets landsstyre.</p> <p>6. Sentralstyret holder møte annenhver måned, og eller så ofte lederen anser det påkrevet, eller når minst tre medlemmer av styret krever det.</p> <p>7. For gyldig vedtak i sentralstyret kreves alminnelig flertall-2/3 av sentralstyrets medlemmer må være til stede for at gyldig vedtak kan fattes.</p> <p>8. Reise- og diettutgifter for sentralstyrets medlemmer dekkes av hovedorganisasjonen etter retningslinjer som er godkjent av landsstyret.</p>	
	<p style="text-align: center;">§ 12. Arbeidsutvalget</p> <p>Lederen og nestlederne danner Senterpartiets arbeidsutvalg. Generalsekretæren har tale- og forslagsrett i arbeidsutvalget. Arbeidsutvalget tar avgjørelser i de saker som sentralstyret har pålagt det å ta avgjørelser i. Det kan videre ta avgjørelser i saker som krever så rask behandling at sentralstyret vanskelig kan innkalles. Slike avgjørelser skal straks meddeles sentralstyrets medlemmer. Over arbeidsutvalgets beslutninger føres protokoll, som framlegges for nærmeste påfølgende sentralstyremøte til orientering.</p>	
	<p style="text-align: center;">§ 13. Sekretariatet</p> <p>Senterpartiets sekretariat skal bygges opp slik at det kan iverksette de vedtak som sentralstyret fatter. Sentralstyret fastlegger sekretariatets arbeidsordning. Det skal føre register over partiets tillitsvalgte og føre Hovedorganisasjonens regnskap. Sekretariatet ledes av generalsekretæren, som har innstillingsrett overfor sentralstyret og arbeidsutvalget.</p>	
	<p style="text-align: center;">§ 14. Partiprogrammet</p> <p>Senest 1 1/2 år før stortingsvalg skal sentralstyret velge en programkomité med leder og åtte medlemmer. Komiteen skal ha representanter fra stortingsgruppen, Senterungdommen og Senterkvinnene. De forskjellige</p>	

	<p>distrikter og folkegrupper bør så langt det er mulig være representert i komiteen.</p> <p>Programkomiteen utarbeider først et forslag til program, som sendes alle lokallag og fylkesorganisasjoner med oppfordring om å behandle programmet og gi sine merknader. Deretter utarbeider komiteen sitt endelige forslag som legges fram til behandling på partiets landsmøte. Senterpartiets program vedtas av landsmøtet.</p> <p>For endring av partiets gjeldende program kreves 2/3 flertall.</p> <p>Senest 1 1/2 år før sametingsvalget skal styret i Samepolitisk råd velge en programkomité med fem medlemmer. Komiteen bør være bredest mulig sammensatt med hensyn til alder og geografisk tilhørighet.</p> <p>Programkomiteen utarbeider et første forslag til program som sendes fylkeslagene med oppfordring om å behandle forslaget og gi sine merknader. Deretter utarbeider komiteen sitt endelige forslag som sendes ut til fylkeslagene på høring. Det endelige programmet vedtas på en egen samepolitisk konferanse.</p>	
	<p style="text-align: center;">§ 15. Vedtektsendringer</p> <p>Landsmøtet i Senterpartiet kan etter tilråding fra sentralstyret endre disse vedtektene med 2/3 flertall. Forslag til vedtektsendringer skal sendes sentralstyret seinest tre måneder før landsmøtet. Sentralstyrets tilråding til vedtektsendringer skal sendes fylkeslaga seinest seks uker før landsmøtet.</p> <p>Landsstyret kan ved særlige høve gjøre midlertidige vedtektsendringer de åra det ikke blir holdt ordinært landsmøte. Det gjelder tilsvarende saksbehandlingsregler som ved ordinær behandling på landsmøtet. Eventuelle vedtektsendringer gjort av landsstyret skal legges fram for første ordinære landsmøte for endelig vedtak.</p>	
28	<p style="text-align: center;">§ 15 Uravstemning</p> <p>Lokallaget, fylkeslaget og landsstyret kan gjøre vedtak om uravstemning blant de medlemmer som organet gjør vedtak på vegne av.</p> <p>Før organet gjør vedtak om uravstemning skal holdes, må organet gjøre vedtak om resultatet av uravstemningen skal være rådgivende eller bindende for organet.</p> <p>Når organet har vedtatt å holde uravstemning, plikter organet å sørge for at medlemmene får tilstrekkelig informasjon om det uravstemningen gjelder og at uravstemningen blir gjennomført på forsvarlig måte.</p> <p>Landsstyret kan gi nærmere regler om gjennomføringen av uravstemning.</p>	28 Se kapittel 6.1.

9. Vedlegg

VEDLEGG 1 Ungdom og kvinner; regelverk i øvrige partier

Arbeiderpartiet

Vedtok for cirka 10 år siden å avvikle ordningen med egen kvinneorganisasjon. Denne ble erstattet med en ordning der partiets landsmøte velger leder av et sentralt kvinnenettverk (er medlem av partiets sentralstyre), fylkesårsmøtet velger leder av kvinnenettverket på fylkesnivå og årsmøtet i kommunepartiet velger kvinnekontakt (som skal ha ansvar for kvinnenettverket i kommunepartiet).

En vedtok samtidig å skjerpe kravet til kjønnsfordeling ved alle valg, nominasjoner og oppnevninger ved at begge kjønn skal være likt representert. Det ble videre innført et krav om at begge kjønn skal være representert på de to første plassene på valglister og i vervene som leder og nestleder i alle organisasjonsledd.

Sentralstyret oppnevner styringsgruppe for kvinnenettverket. AUF utpeker ett kvinnelig medlem som tiltrer styringsgruppa med fulle rettigheter.

Fylkespartiets styre oppnevner etter forslag fra kommunepartiene ei styringsgruppe for det fylkesvise nettverket.

AUFs leder på hhv. nasjonalt, fylkes- og kommunenivå tiltrer som medlem av partiets styre. AUF har i tillegg to representanter i partiets landsstyre.

Høyre

Landsmøtet velger leder av Høyres Kvinneforum. Leder av Høyres Kvinneforum er medlem av partiets arbeidsutvalg (som for øvrig består av leder, to nestledere, to landsmøtevalgte medlemmer, leder av stortingsgruppa, leder av regjeringsgruppa og leder av Unge Høyre.)

Leder av Høyres Kvinneforum møter på landsmøtet i egenskap av å være medlem av partiets arbeidsutvalg, jfr. sammensetning referert ovenfor.

Partiets fylkesårsmøte velger fylkesleder i Høyres Kvinneforum.

En representant for Høyres Kvinneforum i hvert fylke møter på landsmøtet.

Ingen bestemmelser om kvinneforum på kommunenivå.

Unge Høyres leder tiltrer som medlem av partiets arbeidsutvalg og sentralstyre.

I tillegg til leder (som inngår i sentralstyret) velger Unge Høyre 20 delegater til landsmøtet.

(Høyre har ikke landsstyre, men sentralstyret tilsvarer nesten Senterpartiets landsstyre i antall, og arbeidsutvalget består av 8-9 personer.)

KrF

KrF Kvinner er en selvstendig medlemsorganisasjon med egen kontingent, men fra partiets side jobbes det med å erstatte den med en «nettverksorganisasjon» for alle kvinnelige medlemmer i KrF.

Leder av KrFU og KrF Kvinner er medlemmer av partiets arbeidsutvalg, som for øvrig består av leder, to nestledere og parlamentarisk leder.

Nestlederne i KrFU og KrF Kvinner er medlemmer av landsstyret.

KrFU og KrF Kvinner velger 12 utsendinger hver til landsmøtet, ikke som i Sp at fylkeslederne i disse organisasjonene møter på partiets landsmøte.

Venstre

Venstre har tre selvstendige sideorganisasjoner: Norges Unge Venstre, Norges Liberale Studentforbund og Norges Venstrekvinnelag.

I landsstyret har de tre organisasjonene ett medlem hver, forutsatt at de har minst 100 medlemmer og underorganisasjon i minst fire fylker. De kan oppnå ytterligere et medlem i landsstyret om de har minst 400 betalende medlemmer.

Med minst 400 medlemmer får leder for den enkelte sideorganisasjon også plass i sentralstyret. På landsmøtet har de tre organisasjonene 15 delegater fordelt etter medlemstall, dog slik at hver organisasjon har minst to delegater.

FrP

Har verken egen kvinneorganisasjon eller kvinnenettverk.

Leder av FpU er medlem av sentralstyret. FpU har i tillegg fem delegater i landsstyret.

FpU har ikke delegater på landsmøtet utover de som møter i landsstyret, men kan i tillegg delta med inntil 3 observatører.

FpU har tilsvarende representasjon som Senterungdommen i partiets organer i fylker og kommuner.

SV

Har ikke egen kvinneorganisasjon, men velger kvinnepolitisk leder på fylkesårsmøte og på landsmøte, som er medlem av hhv. fylkesstyret og sentralstyret.

Leder av SU er medlem av partiets sentralstyre. I tillegg kan SU stille med åtte delegater på landsmøtet. I de fylker der det er SU-lag skal de ha en representant i nominasjonskomiteen.

Utover dette har observatører fra SU tale- og forslagsrett i partiets organer. Fylkeslag og lokallag i SV kan i egne vedtekter gi SU utvidede rettigheter.

MDG

Har følgende sideorganisasjoner: Grønn Ungdom (GU), Grønne Studenter (GS) og Grønt Kvinnenettverk (GK). Sistnevntes styre og vedtekter vedtas av partiets landsmøte.

GU har 12 delegater på landsmøtet og GS har 4.

Leder og et styremedlem i GK har tale- og forslagsrett på landsmøtet.

En av talspersonene for GU og GS, samt leder i GK er medlem av landsstyret.

En av talspersonene for GU er medlem av sentralstyret.

GU er representert i valgkomiteen.

VEDLEGG 2 Kjønnsbalanse på landsmøter og fylkesårsmøter

	Kvinneandel (%) Landsmøte 2015	Kvinneandel (%) Fylkesårsmøter 2016	Andel lokallag med «godkjent» delegasjon på fylkesårsmøte i 2016, gitt evt. nytt krav om kjønnsbalanse i samlet delegasjon, jfr. omtale i kapittel 6.3.
Østfold	39	25	47
Akershus	39	42	72
Oslo	63	38	80
Hedmark	60	43	50
Oppland	50	42	73
Buskerud	56	43	89
Vestfold	42	53	69
Telemark	46	40	67
Aust-Agder	36	38	73
Vest-Agder	40	35	73
Rogaland	45	44	57
Hordaland	44	42	79
Sogn og Fjordane	59	42	80
Møre og Romsdal	50	46	90
Sør-Trøndelag	31	39	72
Nord-Trøndelag	41	44	83
Nordland	42	47	93
Troms	36	37	75
Finnmark	40	45	89
Gjennomsnitt	45	41	74

Landsmøte	Kvinneandel (%)
2005	50,7
2007	50,2
2009	48,5
2011	46,3
2013	52,7
2014	52,1
2015	48,1
Gjennomsnitt	49,8

VEDLEGG 3 Andre partiers «karantenebestemmelser»

Arbeiderpartiet

§13 Alminnelige bestemmelser

3. Som medlem regnes en person når innbetalt kontingent er registrert. Valgbarhet til tillitsverv og stemmerett i partiet oppnås etter en måneds medlemskap. Oppstår det tvil om valgbarhet, skal kvittert medlemskort fremvises hvor betalingsdato fremgår.

Bestemmelsen gjelder også for medlemmer av AUF, når de deltar i Arbeiderpartiets organer.

Ved nominasjon til kommunevalg viker kravet om en måneds medlemskap for å være valgbar dersom et medlem med kortere medlems tid blir enstemmig valgt på nominasjonsmøtet.

Fremskrittspartiet

§ 4 Stemmerett og valgbarhet

- Vært registrert i det sentrale medlemsregisteret som medlem de siste tre måneder.
- Ved ordinære og ekstraordinære årsmøter i lokallaget må medlemmet i tillegg ha vært registrert som betalende medlem i det sentrale medlemsregisteret innen 31. august.

Miljøpartiet De Grønne

§ 4 Medlemskap, stemmerett og valgbarhet

Nye medlemmer og medlemmer som melder seg inn igjen etter opphold får stemmerett og blir valgbare 4 uker etter at kontingenten er betalt.

VEDLEGG 4 Øvrige partiers bestemmelser om uravstemninger

AP

§10 Rådgivende uravstemninger

1. Landsstyret kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Landsstyret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
3. Partiets administrasjon har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av sentralstyret.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling

§11 Rådgivende uravstemning (I partiets retningslinjer for fylkespartiene)

1. Representantskapet kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
 2. Representantskapet/styret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
 3. Partiets administrasjon har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av representantskapet/styret
 4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling
- (Når det gjelder nominasjon har AP følgende formulering i sine retningslinjer for fylkespartiene (§5 og §6): «Fylkespartiet kan gjøre vedtak om at enkeltmedlemmene og partiavdelinger kan involveres sterkere i nominasjonsprosessen.»)

§11 Rådgivende uravstemning (I partiets retningslinjer for kommunepartiene)

1. Medlemsmøtet eller representantskapet kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Styret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
3. Kommunepartiets styre har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av medlemsmøtet eller representantskapet.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling

FRP

§5 Uravstemning

Partiets organisasjonsledd og tilknyttede organisasjoner kan legge en sak ut til rådgivende eller bindende uravstemning blant partiets stemmeberettigede medlemmer.

Venstre

§ 10. URAVSTEMMING

Politiske eller organisasjonsmessige saker som ikke gjelder vedtektene, budsjett, regnskap, valg av tillitsvalgte eller ansettelse i sekretariatet, kan forelegges medlemmene til rådgivende uravstemning når landsstyret eller landsmøtet gjør vedtak om det, når fem fylkesmøter ber om det eller dersom minst 400 medlemmer skriftlig forlanger det. Stemmeberettigede er alle som er registrert som medlemmer i Venstre senest tre måneder før avstemningen skal finne sted og som har betalt kontingent. Landsstyret gir nærmere regler om gjennomføring av uravstemninger.

SV

§ 11-3 Uravstemning

Et vedtektsfestet organ kan vedta å avholde uravstemning blant medlemmene om spørsmål som organet selv eller underordnet organ har fullmakt til å fatte vedtak om. Organet kan samtidig vedta om resultatet av uravstemningen skal være bindende, og i tilfelle om det skal settes forutsetninger som må innfris for at vedtaket skal være bindende.

Landsstyret kan vedta rådgivende uravstemning om spørsmål som det tilligger landsmøtet å fatte vedtak om. På samme måte kan styret i et lokallag eller fylkeslag vedta rådgivende uravstemning om spørsmål som det tilligger årsmøtet i laget å fatte vedtak om.

De saksbehandlingsregler som gjelder når et organ skal fatte realitetsvedtak i en sak, gjelder tilsvarende når organet behandler forslag om å avholde uravstemning for å avgjøre saken.

MDG

§ 15: Uravstemning

15.1. Viktige saker kan sendes ut til uravstemning blant medlemmene, dersom det kreves av landsmøtet, landsstyret eller lokallag som til sammen representerer 25 % av medlemmene.

15.2. Landsstyret skal fastsette generelle retningslinjer for gjennomføring av uravstemninger. Gjennomføringen av uravstemninger skal godkjennes av kontrollkomiteen.

15.3. Stemmerett ved uravstemning følger av §4.3.

15.4. Resultatet av en uravstemning er gyldig dersom minst 50 % av de stemmeberettigede har deltatt.

VEDLEGG 5 Vedtekter for Hedersmerke og SÅMANN-statuetten

Vedtekter for Senterpartiets Hedersmerke

Vedtatt av Senterpartiets sentralstyre i møte 28.januar 1980 (med endringer 11. mars 2016)

1. Senterpartiets Hedersmerke kan tildeles tillitskvinner- og tillitsmenn i lokal- og fylkeslag for langvarig og særlig fortjenestefull innsats for Senterpartiet.
2. For å kunne få Hedersmerket kreves at vedkommende har hatt tillitsverv av særlig betydning, og gjort en særskilt nyttig innsats for partiet, enten innenfor organisasjonen eller i politiske verv, eller en kombinasjon av disse.
3. Begrunnet søknad om tildeling av Hedersmerket skal sendes av lokallagets styre til Senterpartiets fylkeslag. Søknaden skal vedlegges oversikt over folkevalgte og organisatoriske tillitsverv. Fylkesstyret kan også på eget initiativ ta opp forslag om tildeling.
4. Hedersmerket tildeles av sentralstyret/arbeidsutvalget i Senterpartiet etter tilråding fra fylkesstyret.

Med Hedersmerket følger diplom.

Statutter for Senterpartiets æresbevisning, SÅMANN-statuetten

INNSTIFTELSE

Ved beslutning av sentralstyret 20. april 1967 er SÅMANN-statuetten – utført av billedhoggeren Ståle Kyllingstad – innstiftet som Senterpartiets æresbevisning for fortjenestefull innsats. Sentralstyret har samtidig vedtatt følgende statutter (med endringer i landsstyret 4. april 2016):

1. UTDELING

SÅMANN-statuetten kan tildeles personer som har vært representant og tillitsvalgt for Senterpartiet. Vedkommende må ha gjort særdeles fremragende samfunnsmessig innsats og gjennom sitt virke i og for Senterpartiets organisasjon gjort særdeles fremragende innsats for å befeste og styrke partiets stilling.

Beslutning om utdeling av SÅMANN-statuetten treffes av Senterpartiets sentralstyre etter innstilling fra Rådet.

2. RÅDET

Et Råd skal overfor sentralstyret innstille kandidater til SÅMANN-statuetten. Rådet skal bestå av 3 – tre – medlemmer. Den til enhver tid sittende 1. nestleder i Senterpartiet og 2 medlemmer oppnevnt av landsstyret for 4 – fire år. I landsstyret i samband med landsmøtet er ett av medlemmene på valg.

3. DIPLOM

Den som tildeles SÅMANN-statuetten skal samtidig tildeles et diplom hvor grunnlaget for tildelingen presiseres nærmere. Diplomet undertegnes av partiets øverste ledelse.

4. ENDRING AV STATUTTENE

Endring av nærværende statutter kan vedtas av Senterpartiets landsstyre. For gyldig beslutning kreves 2/3 flertall av de stemmeberettigede medlemmer av landsstyret.

VEDLEGG 6

Innspel til vedtekstendring - kjønnsbalanse i lokallag og fylkeslag sine delegasjonar

Senterpartiet er eit parti som er oppteken av likestilling og har nedfelt kjønnsbalanse heile 10 stader i partiet sine vedtekter. Føremålet er å sikre ein mest mogleg balansert kjønnsrepresentasjon i alle partiet sine organ - lokalt, regionalt og nasjonalt. Dette er eit viktig prinsipp som Leikanger Sp støttar fullt og heilt.

I § 4 - Medlemmenes rettigheter og plikter - bokstav A heiter det at «ved alle valg og nominasjonar skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent». I samband med fylkesårsmøte, fylkestingsnominasjon og landsmøte blir paragrafen tolka slik at kravet om kjønnsbalanse berre gjeld for dei valde delegatane, og ikkje for dei såkalla «sjølvskrivne» delegatane (td. Lokallagsleiar, fylkesleiar, ordførar, fylkesordførar osv). Altså gjeld ikkje kravet for ein delegasjon under eitt. Ein konsekvens av dette er at ein delegasjon kan få svært skeiv kjønnsbalanse. Vi ønskjer å illustrere dette med eit par eksempel:

- A) Til fylkesårsmøtet har Lokallag NN to sjølvskrivne delegatar –gruppeleiar og lokallagsleiar. Begge er menn. Lokallaget skal velje to delegatar basert på stemmetal ved forrige val. Med dagens regelverk, må dette vere ein mann og ei dame. Dette gir ein kjønnsbalanse på tre menn og ei dame, dvs 75% - 25%. På fylkesårsmøtet er fleire lokallag i denne situasjonen. Konsekvensen er eit stort fleirtal av menn i forsamlinga.
- B) Til landsmøtet har Fylkeslag NN fire sjølvskrivne delegatar – fylkesleiar Sp (mann), fylkesleiar Senterungdomen (mann), gruppeleiar fylkesting (mann), fylkesordførar (mann), stortingsrepresentant (mann), fylkesleiar Senterkvinnene (kvinne). Dette gir ein representasjon på 5 menn og ei kvinne – dvs 83,3%-16,6%. Fleire andre delegasjonar på landsmøtet har også skeiv kjønnsfordeling.

Leikanger Sp reagerer på at konsekvensen av eit godt prinsipp om kjønnsbalanse ved val i praksis kan medføre at eit kjønn blir underrepresentert i fleire delegasjonar og dermed også blir underrepresentert i partiorgana. Vi meiner at dette strir imot intensjonen bak kravet om kjønnsbalanse ved val, nemlig at begge kjønn skal vere representert på ein balansert måte i partiet. Ved å endre § 4 A. til å omfatte lokallag og fylkeslag sine delegasjonar, vil partiet oppnå ein betre kjønnsbalanse i partiet sine viktigaste organ. Vi ønskjer derfor å fremje følgjande endringar:

§ 4 A: [Tillegg til eksisterende vedtekt i kursiv] Ved alle valg og nominasjonar skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent. *På fylkesårsmøter og landsmøter skal begge kjønn være representert i de enkelte delegasjonene med minst 40%.*

VEDLEGG 7 Retningslinjer for kommuneråd, kommunalpolitisk forum og fylkesråd

RETNINGSLINJER FOR SENTERPARTIETS KOMMUNERÅD, KOMMUNALPOLITISK FORUM OG FYLKESRÅD *(Vedtatt av sentralstyret 1975 med endringer vedtatt 1993 og 2001)*

Kommuneråd

Kommuneråd består av

- de tillitsvalgte i Senterpartiet, Senterkvinnene og Senterungdommen
- og av partiets medlemmer i kommunestyret og andre kommunale styrer, nemnder, råd og utvalg.

I tillegg har de øvrige lokallagsmedlemmer adgang til kommunerådsmøtene med stemmerett.

Det er lokallagets evt. fellesstyrets leder, som innkaller til og leder kommunerådsmøtene, i samråd med gruppelederen.

Formålet med kommunerådsmøtene er å få samhold mellom partiets program og praktisk politikk, samt å drøfte den fremtidige utvikling av kommunen.

Kommunerådsmøte holdes normalt hver måned. Møtet er et senterpolitisk forum for drøfting av:

1. Større prinsipielle saker som ventes eller ønskes tatt opp i formannskap, kommunestyre eller andre kommunale organer.
2. Kommunestyrekartets saker, prioritert etter senterpolitisk aktualitet.
3. Politiske ideer og saker som bør tas opp i form av spørsmål eller interpellasjoner i kommunestyret.
4. Arbeidsdelingen når det gjelder saksforberedelse og fremleggelse i kommunestyret.
5. Viktige saker som angår fylkes- eller rikspolitiske organer.

Konklusjoner/avstemninger i kommunerådsmøter er rådgivende for partiets representanter i kommunale ombud. Det føres protokoll på møtene, og vedtak må i tide meddeles dem det angår.

Kommunalpolitisk forum

Senterpartiordførere, varaordførere og fylkesstyret utgjør kommunalpolitisk forum. (Kan om ønskelig utvides med gruppeledere og formannskapsmedlemmer)

En har møter når fylkesstyret eller 2 av ordførerne finner det nødvendig.

Møtet skal drøfte aktuelle kommunalpolitiske saker som har interesse for flere av kommunene.

Samordne den kommunale politikken slik at Senterpartiet kan framstå som et helhetlig parti i hele fylket.

Fylkesråd

Fylkesrådet består av

fylkestyrene i Senterpartiet, Senterkvinnene og Senterungdommen,

- stortingsrepresentanten(e)*),
- fylkestingsmedlemmene**),
- Senterpressens redaktører og
- andre medlemmer av aktuelle fylkespolitiske organer og utvalg.

Det er fylkespartiets leder som innkaller til og leder fylkesrådsmøtene, i samråd med gruppelederen.

Formålet med fylkesrådsmøtene er å få samsvar mellom partiets program og praktisk politikk, samt å drøfte den fremtidige utvikling i fylket.

Fylkesråd holdes når fylkesleder eller gruppeleder finner det nødvendig.

Møtet skal drøfte:

1. Større prinsipielle saker som ventes å komme opp i fylkestinget på lengre sikt, herunder saker som angår generelle programposter i fylkestingsvalgprogrammet og som derfor bør utredes og drøftes nærmere.
2. Saker på saklisten for fylkestingets nærmeste møte(r).
3. Politiske ideer og saker som bør tas opp i form av spørsmål eller interpellasjoner i fylkestinget.
4. Arbeidsdeling når det gjelder saksforberedelse og fremleggelse i fylkestinget.
5. Rikspolitiske saker som angår fylket og/eller dets kommuner.
6. Situasjonen for de kommuner hvor Senterpartiet ikke er representert i fylkestinget.

Konklusjoner/avstemninger i fylkesrådsmøter er rådgivende for partiets representanter i fylkeskommunale ombud.

Det føres protokoll på møtene, og vedtak må i tide meddeles dem det angår.

*) I fylker hvor Senterpartiet ikke er representert på Stortinget, møter et medlem av sentralstyret.

**) Fra kommuner hvor Senterpartiet ikke er representert i fylkestinget, møter partiets gruppeleder.